בעזהשי"ת

קוּנְטְרֵס

שִׂמְחַת תּוֹרָה

דֶער קוּנְטְרֵס עֶרְקְלֶערְט וִוי אַזוֹי צוּצוּגֵיין צוּ דִי הֵיילִיגֶע אוּן פְרֵיילִיכֶע טֶעג פוּן שְׁמִינִי עֲצֶרֶת אוּן שִׂמְחַת תּוֹרָה, וִוי אַזוֹי מֶען קֶען זַיין אֱמֶת'דִיג פְרֵיילִיךְ מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אִין דִי טֶעג, אוּן וִוי אַזוֹי אוֹיסְצוּנוּצְן דִי הֵיילִיגֶע יָמִים טוֹבִים אוֹיפְ'ן שֶׁענְסְטְן אוּן בֶּעסְטְן פַארְנֶעם.

אִיבֶּערְגֶעזֶעצְט אוֹיף אִידִישׁ פוּנֶעם קוּנְטְרֵס "שִׂיחוֹת מוֹהֲרָא"ש לְחַג הַסוּכּוֹת" פוּן הָרַב הַגָּאוֹן הַצַּדִיק, עַמּוּד הָאֱמוּנָה, וָואס בְּרֶענְגְט אַרַיין דִי הֵיילִיגֶע אוּן רֵיינֶע אֱמוּנָה אִין דִי גַאנְצֶע וֶועלְט

כְּבוֹד קְדוּשַּׁת מָרָן מוֹהֲרָא"שׁ זי"ע

גֶעבּוֹיעֶט אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּין, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵינוּ וְרַבֵּינוּ
רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן זַיין תַּלְמִיד, מוֹרֵינוּ הַגָּאוֹן הַקָדוֹשׁ
רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אַרוֹיסְגֶעגֶעבְּן בעזהש"ת
דוּרְךְ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - ווִילְיַאמְסְבּוּרְג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש
וויליאמסבורג
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש
בארא פארק
4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש
קרית יואל
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש
קרית יואל
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש
בלומינגראוו
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש
מאנסי
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש
ירושלים
רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

היכל הקודש
בני ברק
רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715

נדפס ע"י
קרן הדפסה
היכל הקודש
2623 State Route 52
Liberty, NY 12754
718.387.2691
www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב
212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב
212.444.9169

שִׂמְחַת תּוֹרָה

א.

מְ׳טַאנְצְט און מְ׳פְרֵיידְט זִיךְ מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה

וֶוען עֶס קוּמְט דִי הֵיילִיגֶע טֶעג פוּן שְׁמִינִי עֲצֶרֶת און שִׂמְחַת תּוֹרָה, וֶוערְט פְרֵיילִיךְ בַּיי יֶעדְן אִיד אוֹיפְ׳ן הַארְץ, פוּן גְרוֹיס בִּיז קְלֵיין קוּמְט יֶעדֶער אִין שׁוּל אַרַיין, יֶעדֶער טַאנְצְט און יֶעדֶער פְרֵיידְט זִיךְ מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

רֶבִּי נָתָן זי״ע הָאט דֶערְצֵיילְט (שִׂיחוֹת הָרַ״ן, סִימָן רצ״ט) אַז עֶר פְלֶעגְט קוּמֶען צוּם רֶבִּי׳ן נָאךְ שִׂמְחַת תּוֹרָה, און דֶער רֶבִּי הָאט אִים אַלְץ גֶעפְרֶעגְט אוֹיבּ

עֶר אִיז גֶעוֶוען פְרֵיילִיךְ שִׂמְחַת תּוֹרָה, אוּן דֶער רֶבִּי הָאט אִים דֶערְצֵיילְט ווִי פְרֵיילִיךְ ס׳אִיז גֶעוֶוען בַּיי אִים, אַז דֶער עוֹלָם הָאט גֶעטַאנְצְן אוּן זִיךְ גֶעפְרֵיידְט, אוּן דֶער רֶבִּי הָאט זֵייעֶר הַנָאָה גֶעהַאט פוּן דֶעם. אוֹיךְ הָאט אִים דֶער רֶבִּי אַמָאל גֶעזָאגְט אַז אֵיינְמָאל שִׂמְחַת תּוֹרָה אִיז עֶר גֶעוֶוען אַלֵיין בַּיי זִיךְ אִין צִימֶער, אוּן עֶר אִיז גֶעוֶוען אַזוֹי פְרֵיילִיךְ אַז עֶר הָאט גֶעטַאנְצְן אַלֵיין אֲפִילוּ וֶוען קֵיינֶער אִיז נִישְׁט דָארְט גֶעוֶוען.

חֲזַ״ל זָאגְן (סוּכָּה נ״ה:) אַ מָשָׁל צוּ אַ קֶענִיג וָואס הָאט גֶעמַאכְט אַ גְרוֹיסֶע סְעוּדָה פוּן עֶטְלִיכֶע טֶעג פַאר זַיינֶע בַּאדִינֶער, אוּן בַּיים לֶעצְטְן טָאג הָאט עֶר גֶערוּפְן זַיין נָאנְטְסְטְן פְרַיינְד אוּן אִים גֶעבֶּעטְן אַז עֶר ווִיל מִיט אִים מַאכְן אַ קְלֵיינֶע סְעוּדָה, עֶר ווִיל פַארְבְּרֶענְגֶען אוּן הַנָאָה הָאבְן נָאר מִיט אִים אַלֵיין

פְּרִיוַואט; דִי זֶעלְבֶּע – זָאגְן חֲזַ"ל – הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גֶעהֵייסְן אַז אִין לוֹיף פוּנֶעם יוֹם טוֹב סוּכּוֹת זָאל מֶען מַקְרִיב זַיין זִיבֶּעצִיג פָּרִים, דָאס אִיז פַאר דִי זִיבֶּעצִיג פֶעלְקֶער, וֶוען עֶס קוּמְט אָבֶּער צוּם לֶעצְטְן טָאג, אִין שְׁמִינִי עֲצֶרֶת, דֶעמָאלְט אִיז מֶען נָאר מַקְרִיב אֵיין פַּר, דָאס אִיז נָאר פַאר דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט לִיבּ דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער אוּן עֶר ווִיל מִיט זֵיי מַאכְן אַ פְּרִיוַואטֶע קְלֵיינֶע סְעוּדָה.

אִין דִי פְרֵיילִיכֶע טֶעג פוּן שְׁמִינִי עֲצֶרֶת אוּן שִׂמְחַת תּוֹרָה אִיז דָא אַ גֶעוַואלְדִיגֶע עֵת רָצוֹן, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פַארְאֵיינִיגְט זִיךְ מִיט דִי אִידְן, יֶעדֶער אִיד קֶען אוֹיסְנוּצְן דִי גֶעהוֹיבֶּענֶע צַייט צוּ וֶוערְן נֶענְטֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, צוּ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֶעס וָואס עֶר דַארְף. אִין זֹהַר הַקָּדוֹשׁ שְׁטֵייט (נֹחַ

ס״ד:) אַז וֶוען אִידְן גֶעפוּנֶען זִיךְ אַלֵיין מִיטְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת, קֶענֶען זֵיי דֶעמָאלְט בֶּעטְן בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֶעס וָואס לִיגְט זֵיי אוֹיפְ׳ן הַארְץ, אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט זֵיי עֶס גֶעבְּן.

דֶערְפַאר קֶען מֶען טַאקֶע זֶען וִוי אִידִישֶׁע קִינְדֶער וֶוערְן זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ וֶוען עֶס קוּמְט צוּ דִי הַקָּפוֹת אוּם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת אוּן שִׂמְחַת תּוֹרָה, יֶעדֶער טַאנְצְט אוּן יֶעדֶער אִיז אַזוֹי פְרֵיילִיךְ מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אֲפִילוּ מֶענְטְשְׁן וֶועלְכֶע הָאבְּן נֶעבֶּעךְ נִישְׁט אָנְגֶעקוּקְט דִי תּוֹרָה אַ גַאנְץ יָאר, נִיטְאַמָאל הָאבְּן זֵיי גֶעעֶפְנְט אַ חוּמָשׁ יֶעדֶע וָואךְ מַעֲבִיר סֶדְרָה צוּ זַיין, וִוי חֲזַ״ל זָאגְן (בְּרָכוֹת ח׳.) אַז יֶעדֶער אִיד אִיז מְחוּיָּב מַעֲבִיר סֶדְרָה צוּ זַיין יֶעדֶע וָואךְ דִי פַּרְשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם, וָואלְט וֶוען דֶער מֶענְטְשׁ זִיךְ גֶעדַארְפְט שֶׁעמֶען צוּ הַאלְטְן דִי תּוֹרָה אִין הַאנְט,

װעמֶען עֶר הָאט נִישְׁט גֶעעֶפֶּנְט דוּרְכְאוֹיס דִי גַאנְצֶע יָאר, פוּן דֶעסְט װעגְן װעט יֶעדער אִיד זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, יֶעדֶער וִויל בַּאקוּמֶען אַן הַקָפָּה, יֶעדֶער וִויל טַאנְצְן מִיט דִי תּוֹרָה, דָאס אִיז דֶערְפַּאר וַוייל יֶעדֶער אִיד שְׁפִּירְט אַ נָאנְטְקֵייט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִין דִי טֶעג, אוּן עֶר הוֹיבְּט אָן טְרַאכְטְן אַז דִי קוּמֶענְדִיגֶע יָאר װעט עֶר שׁוֹין אָנְהוֹיבְּן צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה יֶעדְן טָאג, עֶר הָאפְּט אַז אִין דִי יָאר וָואס קוּמְט װעט עֶר שׁוֹין אוֹיךְ הָאבְּן עֶפֶּעס אַ שַׁייְכוּת מִיט דִי תּוֹרָה, עֶר װעט עֶפֶּענֶען אַ אִידִישׁ סֵפֶר יֶעדְן טָאג.

װען אַ אִיד קוּמְט אִין שׁוּל אוּן זֶעט וִוי אִידְן טַאנְצְן אוּן פְרֵייעֶן זִיךְ מִיט דִי תּוֹרָה, גֶעבְּט דָאס אִים אַ קִיצְל, דָאס גֶעבְּט אִים אַן הִתְעוֹרְרוּת אוּן עֶר הֵייבְּט אָן טְרַאכְטְן, "וָואס װעט זַיין מִיט מִיר? װען װעל

אִיךְ אוֹיךְ זוֹכֶה זַיין צוּ לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה?״, דֶערְפַאר וֶוען עֶס קוּמְט שִׂמְחַת תּוֹרָה מַאכְט יֶעדֶער אִיד אָפּ בַּיי זִיךְ אַז דָאס יָאר וֶועט עֶר שׁוֹין אָנְהֵייבְּן לֶערְנֶען פְלַייסִיג, אוּן דָאס מַאכְט אִים אַזוֹי פְרֵיילִיךְ, עֶר פְרֵיידְט זִיךְ מִיט דִי פְרִישֶׁע קַבָּלוֹת וָואס עֶר נֶעמְט זִיךְ אוּנְטֶער צוּ מַאכְן שִׁיעוּרִים אִין תּוֹרָה בְּמֶשֶׁךְ דִי יָאר וָואס קוּמְט.

עֶס וֶוערְט גֶעבְּרֶענְגְט אִין דִי סְפָרִים הַקְדוֹשִׁים אַז וֶוען אִידְן פְרֵייעֶן זִיךְ אוּן טַאנְצְן מִיט דִי תּוֹרָה, הָאט דֶער שָׂטָן נִישְׁט קַיין רְשׁוּת מְקַטְרֵג צוּ זַיין אוֹיף זֵיי בִּכְלַל, עֶר מוּז אַרוֹיסְגֵיין פוּן יֶעדֶע שׁוּל וואוּ מְ׳טַאנְצְט דָארְט מִיט דִי תּוֹרָה, אוּן עֶר מוּז מוֹדֶה זַיין אַז סְ׳אִיז נִישְׁט דָא נָאךְ אַזַא טֵייעֶר פָאלְק פַארְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן ווִי דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער. אוֹיךְ שְׁטֵייט אִין דִי סְפָרִים הַקְדוֹשִׁים אַז פוּן יֶעדְן טַאנְץ וָואס אַ אִיד

טאַנְצְט װערְט בַּאשַׁאפְן אַ מַלְאָךְ, און דֶער מַלְאָךְ מִיכָאֵל אִיז גֶעשְׁטֶעלְט אוֹיף דִי אַלֶע מַלְאָכִים, עֶר טְרָאגְט זֵיי אַרַיין אִין אַ סְפֶּעצִיעֶלֶער הֵיכָל אִין הִימְל, אִינֶעם ״הֵיכָל הַזְכוּת״, און דִי אַלֶע מַלְאָכִים זֶענֶען מְלַמֵד זְכוּת אוֹיפְ׳ן מֶענְטְשׁ װָאס הָאט זֵיי בַּאשַׁאפְן, און זֵיי בֶּעטְן פַאר אִים אַז עֶר זָאל אַלֶעמָאל הָאבְּן נָאר אַלֶעס גוּטְס.

דֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִדוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן כ״ה) ״עַל יְדֵי שִׂמְחָה בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה, זוֹכֶה לַעֲבֹד אֶת הַשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַהֲבָה״, דוּרְךְ דִי שִׂמְחָה װָאס מְ׳פְרֵיידְט זִיךְ אוּם שִׂמְחַת תּוֹרָה, אִיז מֶען זוֹכֶה לִיבּ צוּ הָאבְּן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. װֶוען אַ אִיד אִיז זוֹכֶה צוּ קוּמֶען אִין שׁוּל און זִיךְ פְרֵייעֶן און טַאנְצְן מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, נִישְׁט קַיין חִילוּק װִי אַזוֹי עֶר הָאט זִיךְ אוֹיפְגֶעפִירְט בִּיז יֶעצְט, נִישְׁט קַיין חִילוּק װִי אַזוֹי עֶר זֶעט נָאר

אוֹיס, נִישְׁט קַיין חִילוּק ווִי גֶעפַאלְן עֶר אִיז, וֶועט עֶר אָנְהוֹיבְּן שְׁפִּירְן אַ נָאנְטְקֵייט אוּן לִיבְּשַׁאפְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, זַיין הַארְץ וֶועט אָנְהוֹיבְּן בֶּענְקֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן עֶר וֶועט אוֹיסְנוּצְן דִי פְּרֵייליכֶע מָאמֶענְטְן, אוּן אִינְמִיטְן טַאנְצְן וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן פְּרִישֶׁע קַבָּלוֹת אוֹיסְצוּנוּצְן דָאס יָאר וָואס קוּמְט ווִי עֶס דַארְף צוּ זַיין, אַז עֶר זָאל אָנְהוֹיבְּן צוּ לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

בִּשְׁעַת׳ן טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְּרֵייעֶן מִיט דִי תּוֹרָה נֶעמְט מֶען זִיךְ אוּנְטֶער גוּטֶע קַבָּלוֹת אוֹיף דִי גַאנְצֶע יָאר צוּ לֶערְנֶען אַסַאךְ תּוֹרָה מִיט גְרוֹיס הַתְמָדָה, צוּ מַאכְן שִׁיעוּרִים אִין אַלֶע חֲלָקִים פוּן דִי תּוֹרָה; אִין מִקְרָא, אִין מִשְׁנָה, אִין גְמָרָא, אוּן אִין מֶדְרָשׁ. אוּן סְפֶּעצִיעֶל נִישְׁט צוּ פַארְפֶעלְן קַיין אֵיין וָואךְ פוּן מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם מִיט

רַשִׁ״י, אַזוֹי וִוי חַזַ״ל הָאבְּן אוּנְז גֶעהֵייסְן (בְּרָכוֹת ח׳.), אוּן וֶוער עֶס טוּט דָאס וֶוערְט צוּגֶעבִּינְדֶען צוּ דִי תּוֹרָה, דָאס גֶעבְּט אַרַיין אִינֶעם מֶענְטְשׁ אַ סְפֶּעצִיעֶלֶער סִיפּוּק אִין לֶעבְּן, דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה דֶערְלַייכְט אִים אַלֶע זַיינֶע וֶועגְן אַז עֶר זָאל וִויסְן וָואס עֶר הָאט צוּ טוּן.

מֶענְטְשְׁן זוּכְן אַלֶע סָארְט סְגוּלוֹת פַּאר אֲרִיכוּת יָמִים, אוּן דָא הָאבְּן מִיר אַ סְגוּלָה פוּן חַזַ״ל, וִוי חַזַ״ל זָאגְן (בְּרָכוֹת ח׳.) ״לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פַּרְשִׁיוֹתָיו עִם הַצִּיבּוּר שֶׁכָּל הַמַשְׁלִים פַּרְשִׁיוֹתָיו עִם הַצִּיבּוּר מַשְׁלִימִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו״, זֶעט מֶען אַ קְלָארֶע צוּזָאג פוּן דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים אַז וֶוער עֶס וֶועט מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין, וֶועט לֶעבְּן לַאנְג. אוּן דִי בֶּעסְטֶע זַאךְ אִיז וֶוען מֶען הֵייבְּט אָן מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין שׁוֹין פוּן זוּנְטָאג, אַזוֹי וִוי עֶס וֶוערְט גֶע׳פַּסְקְ׳נְט אִין שֻׁלְחָן

עָרוּךְ (אוֹרַח חַיִים, סִימָן רפ״ה, סְעִיף ג׳) אַז מֶען קֶען שׁוֹין פוּן זוּנְטָאג אָנְהֵייבְּן מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין, אוּן דֶער מִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּרֶענְגְט (שָׁם) אַז דֶער הֵיילִיגֶער גְרָ״א פְלֶעגְט זִיךְ אַזוֹי פִירְן, דָאס מֵיינְט אַז זוּנְטָאג אִיז מֶען מַעֲבִיר סֶדְרָה פוּן אָנְהֵייבּ סֶדְרָה בִּיז שֵׁנִי, מָאנְטָאג פוּן שֵׁנִי בִּיז שְׁלִישִׁי, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער בִּיז פְרַייטָאג עֶנְדִיגְט מֶען דִי גַאנְצֶע פַּרְשָׁה. כָאטְשׁ דֶער אֲרִ״י הַקָדוֹשׁ זָאגְט אַז עֶס אִיז בֶּעסֶער צוּ מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין דִי גַאנְצֶע פַּרְשָׁה פְרַייטָאג, דַארְף מֶען אָבֶער קוּקְן אוֹיף דִי מְצִיאוּת, פַּאקְטִישׁ זֶעט מֶען בַּיי רוֹב מֶענְטְשְׁן אַז זֵיי קֶענֶען נִישְׁט מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין פְרַייטָאג, סְפֶּעצִיעֶל אִין דִי קוּרְצֶע ווִינְטֶער פְרַייטָאגְס אִיז כִּמְעַט נִישְׁט מֶעגְלִיךְ מַעֲבִיר סֶדְרָה צוּ זַיין, אוּן אַזוֹי גֵייט דוּרְךְ אַ וָואךְ נָאךְ אַ וָואךְ אוּן מֶען אִיז נִישְׁט מַעֲבִיר סֶדְרָה, וַוייל מֶען ווִיל עֶס נָאר טוּן פְרַייטָאג. דֶערְפַאר קֶען מֶען זִיךְ בַּיי דֶעם פַארְלָאזְן

אוֹיף דִי פָּשׁוּטֶע הֲלָכָה אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אַז מֶען קֶען שׁוֹין אָנְהֵייבְּן מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין פוּן זוּנְטָאג, אוּן זִיךְ פָּארְנֶעמֶען בַּיים טַאנְצְן מִיט דִי תּוֹרָה אַז יֶעדֶע וָואךְ וֶועט מֶען מַעֲבִיר סֶדְרָה זַיין דִי וָואכֶעדִיגֶע פַּרְשָׁה פוּן דִי תּוֹרָה, אוּן אַזוֹי וֶועט מֶען אוֹיךְ זוֹכֶה זַיין צוּ דִי אַלֶע גוּטֶע סְגוּלוֹת וָואס דָאס בְּרֶענְגְט מִיט זִיךְ.

ווִי אוֹיךְ אִיז יֶעצְט דִי צַייט זִיךְ פָּארְצוּנֶעמֶען אָנְצוּהוֹיבְּן אַ שִׁיעוּר אִין זָאגְן מִשְׁנַיוֹת, יֶעדְן טָאג אַ פֶּרֶק אָדֶער צְוֵויי, יֶעדֶער אֵיינֶער וִויפִיל עֶר קֶען, אָנְהוֹיבְּן פוּן אָנְהוֹיבּ מַסֶכֶת בְּרָכוֹת אוּן אַזוֹי צוּבִּיסְלֶעךְ דוּרְכְגֵיין שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה בִּיז מַסֶכֶת עוּקְצִין, אוּן אָנְהֵייבְּן נָאכְאַמָאל אוּן נָאכְאַמָאל. מִשְׁנַיוֹת הָאט אַ כֹּחַ אַז עֶס הֵיילִיגְט אוּן רֵיינִיגְט דֶעם מֶענְטְשׁ, אוּן דְרֵייט אִים אִיבֶּער צוּ וֶוערְן גוּט, מִשְׁנָה אִיז דִי אוֹתִיוֹת ״נְשָׁמָה״, עֶס רֵיינִיגְט דִי נְשָׁמָה;

מִשְׁנָה אִיז דִי אוֹתִיוֹת "מְשַׂנֶה", עֶס טוֹישְׁט דֶעם מֶענְטְשׁ צוּם גוּטְן; דֶער מֶדְרָשׁ זָאגְט (מוּבָא בְּמִדְרָשׁ תַּלְפִּיוֹת) אַז אָשֵׁר בֶּן יַעֲקֹב זִיצְט בַּיים טִיר פוּן גֵהִינוֹם, אוּן וֶוער עֶס הָאט גֶעזָאגְט מִשְׁנַיוֹת לָאזְט עֶר נִישְׁט אַרַיין דָארְט, נָאר עֶר פִירְט אִים גְלַייך צוּ זִיךְ אִין גַן עֵדֶן, אוּן אַזוֹי זֶעט מֶען אִין פָּסוּק (תְּהִלִּים ל', ד') הֶ'עֱלִיתָ מִ'ן שְׁ'אוֹל נַ'פְשִׁי, אִיז דִי רָאשֵׁי תֵּיבוֹת מִשְׁנָה, מִשְׁנַיוֹת נֶעמְט אַרוֹיס דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן שְׁאוֹל תַּחְתִּית; דֶערְפַאר אִיז זֵייעֶר גוּט זִיךְ יֶעצְט פָארְצוּנֶעמֶען צוּ מַאכְן אַ שִׁיעוּר אִין מִשְׁנַיוֹת.

אוֹיךְ דַארְף מֶען זִיךְ פָארְנֶעמֶען צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג אַבִּיסְל גְמָרָא חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר, וֶוען אַ מֶענְטְשׁ לֶערְנְט גְמָרָא וֶוערְט עֶר אַרוּמְגֶענוּמֶען מִיט דִי פִיר גְרוֹיסֶע מַלְאָכִים וָואס הִיטְן אִים אָפּ פוּן אַלֶעם שְׁלֶעכְטְס, וִוי עֶס וֶוערְט גֶעבְּרֶענְגְט אִין סֵפֶר הַחַיִּים

(לְאָחִיו שֶׁל הַמַּהֲרַ״ל מִפְּרָאג זַ״ל) אַז גְמָרָא אִיז דִי רָאשֵׁי תֵּיבוֹת פוּן דִי פִּיר מַלְאָכִים וֶועלְכֶע הִיטְן אוֹיפְ׳ן מֶענְטְשׁ, גַ׳בְרִיאֵל מִ׳יכָאֵל רְ׳פָאֵל אוּ׳רִיאֵל. וּבִפְרַט וֶוען אַ מֶענְטְשׁ אִיז זוֹכֶה צוּ לֶערְנֶען אַ בְּלַאט גְמָרָא יֶעדְן טָאג, גֶעבְּט דָאס אִים אַ צוּרָה פוּן אַ מֶענְטְשׁ, ווִי דֶער צַדִיק רֶבִּי שְׁלֹמֹה׳קֶע זְוֶועהִילֶער זי״ע פְלֶעגְט זָאגְן אַז וֶוער עֶס לֶערְנְט נִישְׁט אַ דַף גְמָרָא אַ טָאג הָאט אַ צוּרָה פוּן אַ בְּהֵמָה רַחֲמָנָא לִיצְלָן. דֶערְפַּאר נֶעמְט מֶען זִיךְ פָאר יֶעצְט בַּיים טַאנְצְן מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אַז מְ׳וֶועט יֶעדְן טָאג אִין יָאר עֶפֶּענֶען אַ גְמָרָא אוּן לֶערְנֶען כָאטְשׁ אַבִּיסְל.

אוֹיךְ אִיז גוּט זִיךְ צוּ מַאכְן אַ שִׁיעוּר אִין מֶדְרָשׁ יֶעדְן טָאג, מֶדְרָשׁ רַבָּה אוּן מֶדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, דִי מִדְרָשִׁים זֶענֶען דִי בֶּעסְטֶע מוּסָר סֵפֶר, אוּן עֶס אִיז אִין זֵיי בַּאהַאלְטְן גָאר אַסַאךְ סוֹדוֹת הַתּוֹרָה. דֶער

צַדִיק רֶבִּי אַהֲרֹן קַארְלִינֶער זי״ע הָאט גֶעזָאגְט אַז מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ וֶועט זָאגְן פְּשַׁט אִין מֶדְרָשׁ. וַוייל דֶער אֲרִ״י הַקָדוֹשׁ הָאט מַסְבִּיר גֶעוֶוען דֶעם זֹהַר, אוּן דֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָדוֹשׁ מִיט זַיינֶע תַּלְמִידִים הָאבְּן מַסְבִּיר גֶעוֶוען דֶעם אֲרִ״י הַקָדוֹשׁ, אָבֶער אוֹיף מֶדְרָשׁ וֶועט מָשִׁיחַ זָאגְן פְּשַׁט. דֶערְפַאר אִיז אַ גוּטֶע זַאךְ זִיךְ צוּ מַאכְן אַ שִׁיעוּר אִין מֶדְרָשׁ, לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג אַ שְׁטִיקְל בִּיז בְּמֶשֶׁךְ דִי צַייט עֶנְדִיגְט מֶען דֶעם גַאנְצְן מֶדְרָשׁ.

וֶוען אַ מֶענְטְשׁ הָאט דִי פִּיר שִׁיעוּרִים, אִין מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְמָרָא, מֶדְרָשׁ, הָאט עֶר אַ גֶעשְׁמַאקֶע סְעוּדָה פַאר זַיין נְשָׁמָה, אוּן עֶר וֶועט בַּאקוּמֶען דִי בְּרָכוֹת וָואס יִצְחָק הָאט גֶעבֶּענְטְשְׁט יַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית כ״ז, כ״ח), וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ, וָואס דֶער מֶדְרָשׁ זָאגְט אוֹיף דֶעם

(בְּרֵאשִׁית רַבָּה ס״ו, ג׳) מִטַּל הַשָּׁמַיִם – דָאס אִיז מִקְרָא. וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ – דָאס אִיז מִשְׁנָה, וְרֹב דָּגָן – דָאס אִיז גְּמָרָא, וְתִירֹשׁ – דָאס אִיז מֶדְרָשׁ.

ווִי אוֹיךְ דַארְף מֶען זִיךְ מַאכְן אַ שִׁיעוּר אִין הֲלָכָה; אַזוֹי ווִי דֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ״ן, סִימָן כ״ט): ״כָּל אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי מְחֻיָּב לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם פּוֹסְקִים, וְלֹא יַעֲבֹר״, יֶעדֶער אִיד אִיז מְחוּיָב צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג הֲלָכוֹת, ״וְאִם הוּא אָנוּס וְאֵין לוֹ פְּנַאי, יִלְמַד עַל כָּל פָּנִים אֵיזֶה סְעִיף שֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁהוּא, אֲפִילוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד עַתָּה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ״, אוֹיב מֶען הָאט נִישְׁט קַיין צַייט זָאל מֶען לֶערְנֶען כָאטְשׁ אֵיין הֲלָכָה אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אֲפִילוּ נִישְׁט אוֹיפְ׳ן סֵדֶר וואוּ מֶען הַאלְט יֶעצְט, ״כִּי צָרִיךְ לִלְמֹד אֵיזֶה דִּין בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָל

יוֹם וָיוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו״, וַוייל מֶען אִיז מְחוּיָב צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג הֲלָכָה.

וֶוען אַ אִיד טַאנְצְט און פְרֵיידְט זִיךְ מִיט דִי תּוֹרָה, עֶר שְׁפִּירְט אַ לִיבְשַׁאפְט צוּ דִי תּוֹרָה, זָאל עֶר זִיךְ דֶעמָאלְט פָארְנֶעמֶען אַז יֶעדְן טָאג וֶועט עֶר פְּרוּבִּירְן צוּ לֶערְנֶען כָאטְשׁ אַבִּיסְל תּוֹרָה, און אַזוֹי וֶועט עֶר טַאקֶע הָאבְּן אַ שַׁייְכוּת מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, עֶר וֶועט וֶוערְן נָאנְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, און עֶר וֶועט הָאבְּן אַ גֶעשְׁמַאקֶע און זִיסֶע לֶעבְּן.

ב.

אַ גֶעוַואלְדִיגֶע עֵת רָצוֹן בַּיים טַאנְצְן מִיט דִי תּוֹרָה

דִי גֶעוַואלְדִיגֶע עֵת רָצוֹן וָואס סְ׳אִיז דָא וֶוען אִידְן טַאנְצְן און פְרֵייעֶן זִיךְ מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה קֶען

מֶען גָארְנִישְׁט בַּאגְרֵייפְן. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי חַיִּים וִיטַאל זי״ע הָאט דֶערְצֵיילְט אוֹיף זַיין רֶבִּי׳ן דֶער אֲרִ״י הַקָּדוֹשׁ (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שַׁעַר הַלּוּלָב, פֶּרֶק ח׳) אַז עֶר פְלֶעגְט טַאנְצְן דִי זִיבְן הַקָּפוֹת מִיט דִי תּוֹרָה, אוּן וֶוען עֶר הָאט גֶעעֶנְדִיגְט אוּן אִיז אַהֵיימְגֶעגַאנְגֶען, הָאט עֶר גֶעקוּקְט וואוּ סְ׳אִיז דָא נָאךְ אַ שׁוּל וואוּ מְ׳הַאלְט נָאךְ אִינְמִיטְן טַאנְצְן, אוּן עֶר אִיז אוֹיךְ דָארְט אַרַיין צוּ טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט זֵיי, אוּן וֶוען מֶען הָאט דָארְט גֶעעֶנְדִיגְט אִיז עֶר גֶעגַאנְגֶען וואוּ סְ׳אִיז דָא נָאךְ אַ שׁוּל וואוּ מְ׳טַאנְצְט נָאךְ, עֶר הָאט נָאר גֶעוָואלְט טַאנְצְן נָאךְ אוּן נָאךְ מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

בַּיים הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע זֶענֶען אַמָאל גֶעטַאנְצְן דִי תַּלְמִידִים אוּם שִׂמְחַת תּוֹרָה מִיט גְרוֹיס פְרֵייד, אוּן אַזוֹי וִוי זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען דָארְשְׁטִיג אִיז גֶעוֶוען אֵיין תַּלְמִיד וָואס אִיז גֶעגַאנְגֶען דִי גַאנְצֶע

צַייט בְּרֶענְגֶן וַויין פוּן קֶעלֶער אַז דֶער עוֹלָם זָאל טְרִינְקֶען אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי תּוֹרָה.

דִי וַויין אִיז אָבֶער גֶעקוּמֶען פוּנֶעם קֶעלֶער פוּן בַּעַל שֵׁם טוֹב וָואס דָארְט אִיז גֶעוֶוען צוּגֶעגְרֵייט וַויין פַאר קִידוּשׁ אוּן הַבְדָלָה פַארְ׳ן גַאנְצְן יָאר. אוּן וֶוען דִי וַוייבּ פוּן בַּעַל שֵׁם טוֹב הָאט גֶעזֶען אַז מֶען הֶערְט נִישְׁט אוֹיף צוּ נֶעמֶען נָאךְ אוּן נָאךְ וַויין, הָאט זִי מוֹרָא גֶעהַאט אַז בַּאלְד וֶועט שׁוֹין נִישְׁט בְּלַייבְּן קַיין וַויין פַארְ׳ן בַּעַל שֵׁם טוֹב צוּ קִידוּשׁ מַאכְן, הָאט זִי גֶעזָאגְט פַאר אִיר מַאן אַז עֶר זָאל זָאגְן פַאר דִי תַּלְמִידִים אַז מֶען זָאל שׁוֹין אוֹיפְהֶערְן צוּ טְרִינְקֶען אוּן טַאנְצְן, וַוייל עֶס וֶועט נִישְׁט בְּלַייבְּן קַיין וַויין מֶער אִין קֶעלֶער. הָאט דֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב אִיר גֶעזָאגְט, ״דוּ זָאגְסְט גוּט, גֵיי דוּ אַלֵיין אוּן זָאג זֵיי אַז זֵיי זָאלְן שׁוֹין אוֹיפְהֶערְן״.

וֶועןְ זִי אִיז אָבֶער גֶעגַאנְגֶען אוּן גֶעעֶפֶענְט דִי טִיר פוּן בֵּית הַמִדְרָשׁ, הָאט זִי גֶעזֶען דִי פֵייעֶר וָואס נֶעמְט אַרוּם דִי תַּלְמִידִים, וִוי זֵיי טַאנְצְן אוּן פְרֵייעֶן זִיךְ מִיט דִי תּוֹרָה מִיט אַזַא בְּרֶען אוּן הִתְלַהֲבוּת מִיט אַזַא גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה. אוּן דַאן הָאט זִי מֶער נִישְׁט גֶעטְרַאכְט פוּן זֵיי זָאגְן אַז זֵיי זָאלְן אוֹיפְהֶערְן, נָאר אַדְרַבָּה זִי אַלֵיין אִיז גֶעגַאנְגֶען זֵיי בְּרֶענְגְן נָאךְ וַויין אַז זֵיי זָאלְן וַוייטֶער טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי תּוֹרָה.

זֶעעֶן מִיר פוּן דִי מַעֲשֶׂה דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי תּוֹרָה. אוּן כָאטְשׁ אַז מִיר טְרִינְקֶען נִישְׁט קַיין וַויין, מִיר קֶענֶען נִישְׁט פַארְגְלַייכְן אוּנְזֶערֶע מוֹחוֹת צוּ דִי מוֹחוֹת פוּן דִי תַּלְמִידֵי בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע, דֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז אָנְגֶעזָאגְט אַז מִיר זָאלְן נִישְׁט טְרִינְקֶען קַיין מַשְׁקֶה

הַמְשַׁכֵּר (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כ"ו), אָבֶּער אַזוֹיפִיל קֶענֶען מִיר זִיךְ אָפְּלֶערְנֶען זִיךְ צוּ פְרֵייעֶן אוּן צוּ טַאנְצְן מִיט דִי הֵייליגֶע תּוֹרָה מִיט גְרוֹיס בְּרֶען.

אֵיינְמָאל הָאט מָרַת אָדְל ע"ה, דִי טָאכְטֶער פוּן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי"ע, זִיךְ צוּגֶעקוּקְט וִוי אַזוֹי דִי תַּלְמִידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב טַאנְצְן אוּן פְרֵייעֶן זִיךְ מִיט דִי תּוֹרָה, אוּן זִי הָאט גֶעזֶען וִוי אֵיין תַּלְמִיד זִיצְט פוּן דִי זַייט אוּן עֶר טַאנְצְט נִישְׁט, וֶוען זִי הָאט אִים גֶעפְרֶעגְט פַארְוָואס עֶר טַאנְצְט נִישְׁט, הָאט עֶר גֶעזָאגְט אַז זַיין שִׁיךְ הָאט זִיךְ אִים צוּרִיסְן אוּן עֶר קֶען נִישְׁט טַאנְצְן מִיט אַלֶע חֲבֵרִים, הָאט זִי אִים גֶעפְרֶעגְט אוֹיבּ זִי וֶועט אִים בְּרֶענְגֶען נֵייעֶ שִׁיךְ צִי עֶר זָאגְט אִיר צוּ אַז זִי וֶועט גֶעבּוֹירְן אַ אִינְגְל בִּיז אַ יָאר, הָאט עֶר אִיר צוּגֶעזָאגְט, אוּן זִי הָאט אִים גֶעבְּרֶענְגְט שִׁיךְ, אוּן יֶענֶעם יָאר הָאט זִי גֶעבּוֹירְן אִיר גְרוֹיסֶער

זוֹן דֶער רֶבִּי רֶבִּי בָּרוּךְ פוּן מֶעזִיבִּיזְש זי״ע. זֶעט מֶען פוּן דֶעם אוֹיךְ דִי גְרוֹיסֶע כֹּחַ וָואס מֶען קֶען פּוֹעֶלְ׳ן דוּרְךְ דִי טַאנְצְן פוּן שִׂמְחַת תּוֹרָה.

וואוֹיל אִיז דֶעם וָואס אִיז זוֹכֶה צוּ טַאנְצְן אוּן זִיךְ צוּ פְרֵייעֶן מִיט דִי תּוֹרָה אוּם שִׂמְחַת תּוֹרָה, אוּן עֶר אִיז זִיךְ מְקַבֵּל אַז פוּן יֶעצְט וֶועט עֶר שׁוֹין לֶערְנֶען פְלַייסִיג דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, וואוֹיל אִיז אִים אוֹיף דִי וֶועלְט אוּן וואוֹיל אִיז אִים אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט.

ג.

שֶׁעם דִיךְ נִישְׁט צוּ טַאנְצְן אוּן שְׁפְּרִינְגֶען

דֶער הֵיילִיגֶער רַמְבַּ״ם שְׁרַייבְּט (הִלְכוֹת לוּלָב, פֶּרֶק ח׳, הֲלָכָה ט״ו) אַז אַ אִיד דַארְף זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן מִיט דִי מִצְוֹת וָואס עֶר טוּט, עֶר דַארְף זיין זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ מִיט דֶעם וָואס עֶר דִינְט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן וֶוער

סְ'אִיז נִישְׁט פְרֵיילִיךְ מִיט זַיין עֲבוֹדַת ה' קֶען בַּאקוּמֶען אוֹיף דֶעם אַ גְרוֹיסֶע שְׁטְרָאף, אַזוֹי וְוי דֶער פָּסוּק זָאגְט בַּיי דִי תּוֹכָחָה אַז דִי אַלֶע שְׁוֶועֶרֶע שְׁטְרָאפְן וֶועלְן קוּמֶען וַוייל מְ'הָאט נִישְׁט גֶעדִינְט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן מִיט שִׂמְחָה אוּן מִיט אַ פְרֵיילִיךְ הַארְץ, וְוי דֶער פָּסוּק זָאגְט (דְבָרִים כ"ח, מ"ז), "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב". אוּן וֶוער עֶס הַאלְט זִיךְ גְרוֹיס אוּן סְ'פַּאסְט אִים נִישְׁט זִיךְ פְרֵייעֶן מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אִיז אַ זִינְדִיגֶער אוּן נַארִישֶׁער מֶענְטְשׁ, אוֹיף אִים זָאגְט דֶער פָּסוּק (מִשְׁלֵי כ"ה, ו') "אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ", אוּן פַארְקֶערְט, וֶוער סְ'קוּקְט נִישְׁט אוֹיף זַיין אֵייגְן כָּבוֹד, עֶר טַאנְצְט אוּן עֶר פְרֵיידְט זִיךְ מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן מִיט זַיין תּוֹרָה, אַזַא מֶענְטְשׁ הָאט דִי רִיכְטִיגֶע כָּבוֹד, אַזַא מֶענְטְשׁ דַארְף מֶען אַרוֹיפְקוּקְן, אַזוֹי וְוי דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעזָאגְט (שְׁמוּאֵל-ב' ו', כ"ב) "וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת

וְהָיִיתִי שָׁפָל בְּעֵינָי", װען מ'האט געטראָגן דעם הײליגן אָרוֹן האָט דָוִד הַמֶּלֶךְ געטאַנצן און זיך געפרײדט מיט'ן אײבערשטן, װי דער פָּסוּק זאָגט (שָׁם, ט"ז) "וַתֵּרֶא אֶת הַמֶּלֶךְ דָּוִד מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר לִפְנֵי ה'", עס איז אים נישט אָנגעגאַנגען אַז מ'קוקט אים אַראָפּ, עס איז אים נישט אָנגעגאַנגען אַז ער װערט פאַרשעמט, ער האָט נאָר געטאַנצן און זיך געפרײדט מיט'ן אײבערשטן, פאַר די כָּבוֹד פון די הײליגע תּוֹרָה.

װען עס קומט צו די הַקָּפוֹת, װען אידן טאַנצן און פרײען זיך מיט'ן אײבערשטן און מיט זײן הײליגע תּוֹרָה, טאָר זיך אַ איד נישט שעמען צו טאַנצן און זיך מיטפרײען, נישט זיצן אין די זײט און קוקן װי יענער טאַנצט, נאָר אַרײנגײן אינעװײניג צו טאַנצן צוזאַמען מיט אַלע אידן, און

זיךְ פְרֵייעֶן און דַאנְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. אֲפִילוּ אַ מֶענְטְשׁ הָאט מוֹרָא אַז מְ׳וֶועט אִים אָנְקוּקְן אַז עֶר אִיז נַארִישׁ אַז עֶר טַאנְצְט אַזוֹי שְׁטַארְק, טָאר עֶר נִישְׁט קוּקְן אוֹיף דֶעם.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כ״ד) ״מִצְוָה גְדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד״, סְ׳אִיז אַ גְרוֹיסֶע מִצְוָה צוּ זַיין פְרֵיילִיךְ אַלֶעמָאל, און דֶער רֶבִּי אִיז דָארְט מַאֲרִיךְ אַז אֲפִילוּ וֶוען אַ מֶענְטְשׁ גֵייט דוּרְךְ צָרוֹת און שְׁוֶוערִיקֵייטְן אִין זַיין לֶעבְּן, דַארְף עֶר זִיךְ אָנְשְׁטְרֶענְגֶען און פְּרוּבִּירְן מִיט אַלֶע כּוֹחוֹת צוּ זַיין נָאר פְרֵיילִיךְ שְׁטֶענְדִיג, און זִיךְ אֲפִילוּ נַארִישׁ מַאכְן מִיט שְׁטוּתִים, אַבִּי עֶר זָאל זַיין פְרֵיילִיךְ.

רֶבִּי נָתָן אִיז דָאס מַסְבִּיר (לִיקוּטֵי הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת נְפִילַת אַפַּיִם, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ה׳) אַז וֶוען אַ אִיד זָאל וֶוען אֱמֶת׳דִיג

וִויסְן און פַארְשְׁטֵיין וִוי שְׁטַארְק דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אִים לִיבּ, וִוי חָשׁוּב עֶר אִיז אִין הִימְל, וִוי גְרוֹיס עֶס אִיז דִי חֲשִׁיבוּת פוּן זַיינֶע מִצְוֹת און מַעֲשִׂים טוֹבִים, וִוי טֵייעֶר עֶר אִיז בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן בְּלוֹיז דֶערְפַאר וָואס עֶר אִיז גֶעבּוֹירְן גֶעוָוארְן אַלְס אִיד; וָואלְט עֶר פוּן דֶעם אַלֵיין שׁוֹין גֶעוָוארְן אַזוֹי פְרֵיילִיךְ, אַז עֶר וָואלְט נִישְׁט אוֹיפְגֶעהֶערְט צוּ טַאנְצְן און זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דֶעם אַ גַאנְצְן טָאג.

נָאר לֵיידֶער זֶענֶען מִיר אִין גָלוּת, מִיר זֶענֶען וַוייט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, מִיר שְׁפִּירְן נִישְׁט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט אוּנְז און עֶר הָאט אוּנְז לִיבּ, דֶערְפַאר דַארְף מֶען טְרֶעפְן אַלֶע סָארְט עֵצוֹת און וֶועגְן וִוי אַזוֹי זִיךְ פְרֵיילִיךְ צוּ מַאכְן. אָבֶּער וִוי נָאר אַ אִיד וֶוערְט פְרֵיילִיךְ, וֶוערְט עֶר שׁוֹין דֶערְנֶענְטֶערְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, עֶר הוֹיבְּט שׁוֹין אָן צוּ שְׁפִּירְן דֶעם

אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן דַאן וֶועט עֶר שׁוֹין פְרֵיילִיךְ מִיטְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֵיין.

אַ תַּלְמִיד פוּן רֶבִּי נָתָן הָאט אַמָאל גֶעטְרָאפְן זַיין רֶבִּי׳ן בַּיי אַ חֲתוּנָה פוּן אַ וַוייטֶע קָרוֹב, אוּן רֶבִּי נָתָן הָאט דָארְט זֵייעֶר גֶעטַאנְצְן אוּן זִיךְ גֶעפְרֵיידְט, דֶער תַּלְמִיד הָאט נִישְׁט גֶעקֶענְט פַארְשְׁטֵיין פַארְוָואס רֶבִּי נָתָן טַאנְצְט אַזוֹיפִיל אוּן פְרֵיידְט זִיךְ אַזוֹי שְׁטַארְק בַּיי דִי חֲתוּנָה, עֶר אִיז גֶעוֶוען בְּלוֹיז אַ וַוייטֶער קָרוֹב, אוּן עֶר אִיז נִישְׁט גֶעוֶוען עֶפֶּעס סְפֶּעצִיעֶל נָאנְט מִיט דִי מְחוּתָּנִים. הָאט אִים רֶבִּי נָתָן עֶרְקְלֶערְט אַז עֶר טַאנְצְט בִּכְלַל נִישְׁט צוּלִיבּ דִי חֲתוּנָה, עֶר טַאנְצְט בְּלוֹיז וַוייל עֶר פְרֵיידְט זִיךְ אוּן עֶר דַאנְקְט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז עֶר אִיז אַ אִיד, אַז עֶר אִיז זוֹכֶה צוּ דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן; אוֹיבּ אָבֶּער וֶועט עֶר זִיךְ נֶעמֶען טַאנְצְן סְתַּם אַזוֹי אִין אַ גְרִינֶעם דִינְסְטָאג,

וֶועט דָאס אוֹיסְזֶעהן זֵייעֶר מָאדְנֶע, אָבֶּער אַז עֶס מַאכְט זִיךְ אִים אַ גוּטֶע גֶעלֶעגְנְהֵייט אַז עֶר אִיז בַּיי אַ חֲתוּנָה, הָאט עֶר דָאךְ שׁוֹין אַלֶע רֶעכְטְן צוּ טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן דָארְט, אוּן דֶערִיבֶּער נוּצְט עֶר דָאס טַאקֶע אוֹיס צוּ דִי מַאקְסִימוּם...

יֶעצְט, וֶוען מִיר הַאלְטְן בַּיי דִי הֵיילִיגֶע הַקָפוֹת, גֶעבְּט מֶען אוּנְז דִי גֶעלֶעגְנְהֵייט צוּ טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן מִיטְ'ן אֵייבֶּערְשְׁטְן, לָאמִיר דָאס אוֹיסְנוּצְן וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, נִישְׁט קוּקְן אוֹיף קֵיינֶעם אוּן אוֹיף גָארְנִישְׁט, נָאר טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיטְ'ן גַאנְצְן כֹּחַ.

פוּן דִי אַנְדֶערֶע זַייט דַארְף מֶען אָבֶּער אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט אִיבֶּערְצוּצִיעֶן דָאס שְׁטְרִיקְל, עֶס זָאל נִישְׁט צוּקוּמֶען צוּ אַ מַצָב אַז מְ'זָאל שְׁטֶערְן דָאס דַאוֶונֶען, וַוייל אוֹיב דְרֵייט מֶען אִיבֶּער דִי שׁוּל אוּן

מְ׳שְׁטֶערְט, אִיז דָאס שׁוֹין נִישְׁט קַיין שִׂמְחָה נָאר הוֹלְלוֹת. נִישְׁט וִוי סְ׳אִיז אַיינְגֶעפִירְט בַּיי גֶעוִויסֶע פְּלֶעצֶער אַז מְ׳מַאכְט חוֹזֶק פוּנֶעם בַּעַל תְּפִלָּה, מְ׳וַוארְפְּט זַאכְן אוֹיף אִים אוּן מְ׳שְׁטֶערְט אִים אִינְמִיטְן דַאוֶוענֶען, דָאס אִיז אַ נַארִישֶׁער מִנְהָג אָן קַיין מְקוֹר, אוּן מְ׳טָאר דָאס נִישְׁט טוּן.

אוֹיךְ הָאט רֶבִּי נָתָן זֵייעֶר מַקְפִּיד גֶעוֶוען אַז מְ׳זָאל נִישְׁט טְרִינְקֶען קַיין וַויין אוּן בְּרוֹינְפְּן אוּם שִׂמְחַת תּוֹרָה, מְ׳דַארְף נָאר טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי תּוֹרָה, נִישְׁט מִיט דִי אַלְקָאהָאל, וָואס דָאס מַאכְט אַז מְ׳זָאל נִישְׁט קֶענֶען גֶעהֶערִיג דַאוֶוענֶען, אוּן דִי גַאנְצֶע שִׂמְחַת תּוֹרָה וֶוערְט נָאר צֶעשְׁטֶערְט.

דִי סִיבָּה פַארְוָואס מֶענְטְשְׁן טְרִינְקֶען זִיךְ אָן אוּן טוּעֶן ווילְדֶע זַאכְן, אִיז נָאר וַוייל זֵיי ווִילְן אַזוֹי שְׁטַארְק וֶוערְן פְרֵיילִיךְ, אוּן זֵיי זֶעעֶן נֶעבֶעךְ אַזוֹי

דֶעפְּרֶעסְט און צֶעבְּרָאכְן, און זֵיי מֵיינֶען אַז דָאס וֶועט זֵיי מַאכְן פְרֵיילִיךְ. דָאס אִיז אָבֶּער אַ גְרוֹיסֶער טָעוּת, מְ׳טַאנְצְט טַאקֶע און מְ׳מַאכְט זִיךְ אֲפִילוּ נַארִישׁ צוּ וֶוערְן פְרֵיילִיךְ, דָאס דַארְף אָבֶּער זַיין מִיט אַ קְלָארֶע מֹחַ, צוּ הַאלְטְן קָאפּ און גֶעדֶענְקֶען מִיט וָואס מְ׳פְרֵיידְט זִיךְ, צוּ וָואס מְ׳וִויל צוּקוּמֶען, מִיט וָואס מֶען וִויל אֱמֶת׳דִיג זִיךְ פְרֵייעֶן. דִי צִיל צוּ וָואס מְ׳וִויל צוּקוּמֶען אִיז נָאר זִיךְ צוּ פְרֵייעֶן מִיטְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן און מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, וַוייל נָאר דָאס קֶען אֱמֶת׳דִיג פְרֵיילִיךְ מַאכְן אַ מֶענְטְשׁ.

רֶבִּי נָתָן שְׁמוּעֶסְט אוֹיס בַּאֲרִיכוּת (לִיקוּטֵי הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת נְפִילַת אַפַּיִם, הֲלָכָה ד׳) אַז יֶעדֶער מֶענְטְשׁ וָואס הָאט נָאר אַ טְרָאפּ שֵׂכֶל, אֲפִילוּ אַ גוֹי, אוֹיבּ וֶועט עֶר גוּט אַרַיינְטְרַאכְטְן וֶוער עֶר זֶען אַז סְ׳אִיז בֶּאֱמֶת נִישְׁטָא מִיט וָואס צוּ זַיין פְרֵיילִיךְ אוֹיף דִי וֶועלְט. דִי

וֶועלְט אִיז פוּל מִיט אַזוֹיפִיל צָרוֹת אוּן יִסוּרִים, יֶעדֶער מֶענְטְש אָן אוֹיסְנַאם מוּטְשֶׁעט זִיךְ אוֹיף דִי וֶועלְט מִיט אַזוֹיפִיל שְׁוֶועריִקֵייטְן אוּן פְּרָאבְּלֶעמֶען, אַז סְ׳אִיז אֶמֶת׳דִיג נִישְׁטָא מִיט וָואס צוּ זַיין פְרֵיילִיךְ. אֲפִילוּ וֶוען מֶען הָאט שׁוֹין יָא אַ גוּטְן טָאג, וֶוען עֶס גֵייט שׁוֹין יָא עֶפֶּעס גוּט פַאר אַ מֶענְטְש, אִיז עֶס גֶעוֶוענְלִיךְ אוֹיךְ אוֹיסְגֶעמִישְׁט מִיט פִילֶע שְׁוֶועריִקֵייטְן אוּן צָרוֹת.

דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע זַאךְ וָואס קֶען פְרֵיילִיךְ מַאכְן אַ מֶענְטְש אוֹיף דֶער וֶועלְט, אִיז נָאר אֱמוּנָה. וֶוען אַ אִיד גְלֵייבְּט אוּן וֵוייסְט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פִירְט דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, אוּן אֲפִילוּ דִי זַאכְן וָואס זֶעעֶן אוֹיס אַז סְ׳אִיז נִישְׁט גוּט, אִיז בֶּאֱמֶת נָאר פַאר זַיין טוֹבָה, אוּן עֶר וֵוייסְט אַז עֶר בְּלַייבְּט נִישְׁט אוֹיף דִי וֶועלְט פַאר אֵייבִּיג, אֵיין טָאג וֶועט עֶר אַוֶועקְגֵיין פוּן דִי

וֶועלְט און דַאן וֶועט זִיךְ אָנְהוֹיבְּן זַיין רִיכְטִיגֶע לֶעבְּן, דֶעמָאלְט וֶועט עֶר הָאבְּן מְנוּחָה, דֶעמָאלְט וֶועט עֶר בַּאקוּמֶען שָׂכָר אוֹיף יֶעדֶע קְלֵיינֶע גוּטֶע זַאךְ וָואס עֶר הָאט אַרַיינְגֶעכַאפְּט צוּ טוּן אוֹיף דִי וֶועלְט, אוֹיף יֶעדֶע מִצְוָה וָואס עֶר הָאט מְקַיֵים גֶעוֶוען אוֹיף דִי וֶועלְט, אוֹיף יֶעדֶעס מָאל וָואס עֶר הָאט זִיךְ צוּרִיק גֶעהַאלְטְן פוּן אַן עֲבֵירָה, און אוֹיף יֶעדֶע מָאל וָואס עֶר הָאט זִיךְ אָנְגֶעשְׁטְרֶענְגְט צוּ טוּן דֶעם רָצוֹן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן; נָאר אַזַא מֶענְטְש קֶען אֱמֶת׳דִיג זַיין פְּרֵיילִיךְ.

אֵיינֶער וָואס הָאט נִישְׁט קַיין אֱמוּנָה, עֶר גְלֵייבְּט נִישְׁט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פִירְט אִים אוֹיף טְרִיט און שְׁרִיט און יֶעדֶע זַאךְ וָואס עֶר גֵייט דוּרְךְ אִיז מִיט אַ פוּנְקְטְלִיכֶער חֶשְׁבּוֹן, עֶר גְלֵייבְּט נִישְׁט אַז סְ׳אִיז דָא נָאךְ אַ וֶועלְט וָואס דָארְט בַּאקוּמְט מֶען שָׂכָר

אוֹיף דִי גוּטֶע מַעֲשִׂים וָואס מֶען הָאט גֶעטוּן אוֹיף דִי וֶועלְט, אַזַא מֶענְטְשׁ הָאט בֶּאֱמֶת נִישְׁט מִיט וָואס זִיךְ צוּ פְרֵייעֶן אוֹיף דִי וֶועלְט, עֶר בְּרָאט זִיךְ אוּן עֶר פְּרֶעגְלְט זִיךְ אִין צָרוֹת אוּן אִין יִסוּרִים, אוּן עֶר הָאט נִישְׁט מִיט וָואס זִיךְ צוּ טְרֵייסְטְן.

דֶערְפַאר זָאגְן מִיר בַּיי דִי הַקָפוֹת דֶעם קַאפִּיטְל כ״ט אִין תְּהִלִים, וָואס דָאס אִיז מְסוּגָל אַוֶועקְצוּטְרַייבְּן פוּנֶעם מֶענְטְשׁ דִי רוּחַ שְׁטוּת, דִי שְׁלֶעכְטֶע מַחְשָׁבוֹת וָואס הָאבְּן זִיךְ אַרַיינְגֶעכַאפְּט אִין זַיין מֹחַ, אַזוֹי וִוי דֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִדוֹת, אוֹת קְלִיפָּה, סִימָן ו׳) ״הַשִׁבְעָה קוֹלוֹת שֶׁאָמַר דָוִד עַל הַמַיִם, בְּדִבּוּרָן מַכְנִיעִין הָרוּחַ רָעָה״. וַוייל דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע וֶועג צוּ וֶוערְן אֱמֶת׳דִיג פְרֵיילִיךְ אִיז נָאר דוּרְכְ׳ן אַוֶועקְטְרַייבְּן פוּן זִיךְ דִי שְׁלֶעכְטֶע מַחְשָׁבוֹת פוּן כְּפִירָה וָואס כַאפְּן זִיךְ אַרַיין אִינֶעם מֶענְטְשׁ׳ס מֹחַ.

ווי לַאנְג די רוּחַ שְׁטוּת גֶעפוּנְט זיךְ אִין אִים, עֶר הָאט נִישְׁט אַ קְלָארֶע און רֵיינֶע אֱמוּנָה אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועט עֶר קֵיינְמָאל נִישְׁט קֶענֶען זַיין פְרֵיילִיךְ. אוֹיךְ דֶער שֵׁם מ״ב, וָואס דָאס אִיז דֶער ״אָנָא בְּכֹחַ״, הָאט אוֹיךְ די סְגוּלָה אַוֶועקְצוּטְרַייבְּן פוּנֶעם מֶענְטְשׁ אַלֶע שְׁלֶעכְטֶע מַזִיקִים וָואס ווילְן אַרַיינְבְּרֶענְגֶען אִינֶעם מֶענְטְשׁ כְּפִירוֹת און אֶפִּיקוֹרְסוּת רַחֲמָנָא לִיצְלָן און אִים אַוֶועקְשְׁלֶעפְּן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, און אַזוֹי אִים דֶערְבִּיטֶערְן דָאס לֶעבְּן.

וֶועט אַ מֶענְטְשׁ פְּרֶעגְן, ״אִיךְ וֵוייס טַאקֶע אַז נָאר מִיט אֱמוּנָה קֶען אִיךְ הָאבְּן אַ גוּט לֶעבְּן אוֹיף די וֶועלְט, וָואס זָאל אִיךְ אָבֶּער טוּן אַז אִיךְ הָאבּ נֶעבֶּעךְ פַארְלוֹירְן מַיין אֱמוּנָה? אִיךְ הָאבּ זִיךְ אָנְגֶעלֵיינְט מִיט שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן, אִיךְ הָאבּ זִיךְ אָנְגֶעהֶערְט מִיט

כְּפִירָה׳דִיגֶע זַאכְן, אוּן אִיךְ שְׁפִּיר מֶער נִישְׁט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אִיךְ שְׁפִּיר זִיךְ אַזוֹי וַוייט פוּן דִי הֵיילִיגֶע אֱמוּנָה, וָואס זָאל אִיךְ יֶעצְט טוּן?״ אוֹיף דֶעם הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער רַחֲמָנוּת גֶעהַאט אוֹיף אוּנְז אוּן אוּנְז גֶעשִׁיקְט דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן, וָואס עֶר הָאט דֶעם כֹּחַ אוּנְז אוֹיסְצוּהֵיילְן אוּן אוּנְז אַרוֹיסְשְׁלֶעפְּן פוּן דִי בְּלָאטִיגֶע זוּמְפְּן אִין וָואס מִיר זֶענֶען אַרַיינְגֶעפַאלְן.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט דֶערְצֵיילְט (סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה י״ג) אַז סְ׳אִיז גֶעוֶוען אַ בַּת מֶלֶךְ וָואס אַן אַכְזָרִיוּת׳דִיגֶער קֶענִיג אִיז אִיר נָאכְגֶעלָאפְן אוּן אִיר גֶעוָואלְט הַרְגְ׳עֶנֶען, זִי אִיז אַנְטְלָאפְן צוּ אַ פֶּעסְטוּנְג פוּן וַואסֶער, אוּן דֶער קֶענִיג הָאט אִיר נָאכְגֶעשָׁאסְן מִיט צֶען עֶרְלֵיי פַיילְן, וָואס אִיז גֶעוֶוען בַּאשְׁמִירְט מִיט צֶען עֶרְלֵיי סַם, אוּן אַזוֹי אִיז זִי אַרַיינְגֶעלָאפְן

אִינֶעם פֶּעסְטוּנְג און דָארְט גֶעפַאלְן חֲלָשׁוּת, און דֶער רֶבִּי הָאט אוֹיסְגֶעפִירְט, ״און אִיךְ הֵייל זִי״.

דִי בַּת מֶלֶךְ אִיז יֶעדֶער אִיד, וָואס אִיז בַּאלִיבְּט בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן וִוי אַן אֵיינְצִיג קִינְד, און דֶער שְׁלֶעכְטֶער רִשְׁעוּת׳דִיגֶער קֶענִיג אִיז דֶער יֵצֶר הָרַע, עֶר אִיז דָאךְ אַזַא רָשָׁע מְרוּשָׁע, עֶר וִויל נָאר הַרְגְ׳עֶנֶען דֶעם אִיד, עֶר וִויל נָאר אִים דֶערְבִּיטֶערְן דָאס לֶעבְּן אוֹיף דִי וֶועלְט און אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט. דֶער יֵצֶר הָרַע שִׁיסְט אַרַיין אִינֶעם אִיד דִי פַיילְן וָואס זֶענֶען בַּאשְׁמִירְט מִיט סַם פון כְּפִירוֹת און אֶפִּיקוֹרְסוּת, עֶר בְּרֶענְגְט אַרַיין אִינֶעם מֹחַ פוּנֶעם מֶענְטְשׁ מַחְשָׁבוֹת פון כְּפִירָה, עֶר וִויל אִים נָאר אַוֶועקְרַייסְן פון זַיין אֱמוּנָה, עֶר זָאל אָפְּלָאזְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וַוייל וִוי נָאר דִי אֱמוּנָה וֶוערְט שְׁוַואךְ בַּיי אַ אִיד אִיז עֶר שׁוֹין אַ פַארְטִיגֶער, עֶר פַארְלִירְט זַיין מוּט, עֶר פַארְלִירְט

זַיין לֶעבְּן אוֹיף דִי וֶועלְט אוּן אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט, אוּן דֶער אִיד וֵוייסְט שׁוֹין נִישְׁט ווִי זִיךְ אַהִינְצוּטוּן.

דֶערְפַאר הָאבְּן מִיר דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן, וָואס עֶר אִיז אוּנְזֶער דָאקְטֶער, עֶר קֶען אוּנְז אוֹיסְהֵיילְן. וֶוען מִיר זָאלְן אַוֶועקְוַוארְפְן אוּנְזֶער שֵׂכֶל אוּן נֶעמֶען דִי עֵצוֹת אוּן לִימוּדִים פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן, וֶועט עֶר אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן אוּנְז דִי גִיפְטִיגֶע סַם וָואס דֶער יֵצֶר הָרַע הָאט אַרַיינְגֶעשָׁאסְן אִין אוּנְז, מִיר וֶועלְן זִיךְ קֶענֶען שְׁטַארְקְן אִין אֱמוּנָה, אוּן מִיר וֶועלְן קֶענֶען הַנָאָה פוּן אוּנְזֶער לֶעבְּן אוֹיף דִי וֶועלְט אוּן אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ פִירְן זִיךְ אַז וֶוען מְ׳טַאנְצְט מִיט דִי סֵפֶר תּוֹרָה אִין הַאנְט אוּם שִׂמְחַת תּוֹרָה, שְׁוֶוערְט מֶען אַז גְלַייךְ וֶוען מְ׳וֶועט אַוֶועקְגֵיין פוּן דִי וֶועלְט, זָאל מֶען גֵיין צוּם הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן פַאר אַ תִּיקוּן. אַזוֹי ווִי

דֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט פַאר אֵיינֶעם וָואס הָאט גֶעהַאלְטְן בַּיים אַוֶועקְגֵיין פוּן דִי וֶועלְט אַז עֶר זָאל שְׁוֶוערְן בִּנְקִיטַת חָפֵץ אַז גְלַייךְ נָאךְ זַיין פְּטִירָה זָאל עֶר קוּמֶען צוּם רֶבִּי'ן עֶר זָאל אִים מְתַקֵן זַיין (עַיֵין סֵפֶר פְּעוּלַת הַצַדִיק, סִימָן תתמ"ה).

דֶער אֱמֶת אִיז אָבֶּער אַז אוֹיבּ דֶער כֹּחַ פוּן שִׂמְחַת תּוֹרָה מִיט דִי סֵפֶר תּוֹרָה אִין הַאנְט אִיז אַזוֹי גְרוֹיס אַז מְ'קֶען דַאן פוֹעלְ'ן צוּ קוּמֶען צוּם רֶבִּי'ן נָאכְ'ן שְׁטַארְבְּן, אִיז דָאךְ זִיכֶער אַז מְ'קֶען דֶעמָאלְט פוֹעלְ'ן אַז נָאךְ דָא אוֹיף דִי וֶועלְט בַּיים לֶעבְּן זָאל מֶען זוֹכֶה זַיין קוּמֶען צוּם הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, דָאס מֵיינְט אַז מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ לֶערְנֶען דִי סְפָרִים פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן אוּן צוּ פָאלְגְן זַיינֶע עֵצוֹת אוּן לִימוּדִים, אוּן אַזוֹי וֶועט מֶען נָאךְ דָא אוֹיף דִי וֶועלְט קֶענֶען בַּאקוּמֶען

דֶעם רִיכְטִיגְן תִּיקוּן, אוּן הָאבְּן אַ גְלִיקְלִיכֶע אוּן גֶעשְׁמַאקֶע לֶעבְּן.

ד.

קֶען אִיךְ אוֹיךְ זוֹכֶה זַיין צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה?

דֶער גָאוֹן רֶבִּי שִׁמְעוֹן שְׁוַואבּ זַצַ"ל אִיז גֶעפָּארְן אַלְס בָּחוּר פוּן אַמֶערִיקֶע קַיין פּוֹילְן צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה אִין יְשִׁיבָה אִין דִי שְׁטָאט מִיר, אוֹיפְ'ן וֶועג אַהֵיים הָאט עֶר בַּאשְׁלָאסְן זִיךְ אָפְּצוּשְׁטֶעלְן אִין שְׁטָאט רַאדִין צוּ טְרֶעפְן דֶעם הֵיילִיגְן חָפֵץ חַיִּים זי"ע אוּן נֶעמֶען אַ בְּרָכָה. בַּיים חָפֵץ חַיִּים אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶע חֲשִׁיבוּת וֶוען עֶר הָאט גֶעזֶען אַ בָּחוּר וָואס לֶערְנְט פְלַייסִיג, נָאכְדֶערְצוּ אַז דֶער בָּחוּר הָאט זִיךְ גֶעשְׁלֶעפְּט פוּן אַמֶערִיקֶע קַיין אֵייְרָאפֶּע צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה, דֶערִיבֶּער הָאט עֶר אִים זֵייעֶר מְקַרֵב גֶעוֶוען אוּן אִים גֶעלַאדֶענְט צוּ זִיךְ אַהֵיים אוֹיף שַׁבָּת.

דֶעמָאלְט אִיז גֶעוֶוען פַּרְשַׁת בְּשַׁלַּח, שַׁבָּת שִׁירָה, וֶוען מְ׳לֵיינְט אִין דִי פַּרְשָׁה וֶועגְן דִי מָן. בַּיי דִי סְעוּדָה הָאט דֶער חָפֵץ חַיִּים זי״ע גֶערֶעדְט פוּן דִי מָן, עֶר הָאט זִיךְ גֶעקוּשְׁט דִי פִינְגֶער מִיט לִיבְּשַׁאפְט אוּן גֶעשְׁמַאק אוּן אִיז גֶעוֶוען אַזוֹי אִיבֶּערְגֶענוּמֶען פוּן דִי מָן, עֶר הָאט גֶעזָאגְט, ״מָן מָן! וָואסֶערֶע גֶעשְׁמַאקֶע טַעֲמִים הָאט דִי מָן גֶעהַאט! מֶען הָאט דָאךְ גֶעקֶענְט שְׁפִּירְן אִין דִי מָן אַלֶע טַעֲמִים פוּן דִי וֶועלְט!״

רֶבִּי שִׁמְעוֹן אִיז דָארְט גֶעזִיצְן בַּיים טִישׁ, עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ נֵייגֶערִיגֶער בָּחוּר אוּן עֶר הָאט זִיךְ גֶענוּמֶען דִי שְׁטַארְקֵייט צוּ פְרֶעגְן דֶעם חָפֵץ חַיִּים זי״ע, ״אוּן וָואס אִיז גֶעוֶוען מִיט אֵיינֶעם וָואס הָאט נִישְׁט גֶעוָואלְט שְׁפִּירְן קַיין שׁוּם טַעַם אִין דִי מָן, וָואסֶערֶע טַעַם הָאט עֶר גֶעפִילְט?״...

הָאט דֶער חָפֵץ חַיִים זי״ע אִים גֶעזָאגְט אַזוֹי, ״קוּק אַהֶער, אִין דִי תּוֹרָה אִיז דָאךְ אוֹיךְ דָא אַלֶע טַעֲמִים אִין דִי וֶועלְט, סְ׳דָא פְּשַׁט רֶמֶז דְרוּשׁ אוּן סוֹד, אֵיינֶער הָאט מֶער לִיבּ צוּ לֶערְנֶען בְּעִיוּן אוּן אַ צְוֵוייטֶער מֶער פָּשׁוּט, אֵיינֶער הָאט מֶער לִיבּ פָּשׁוּט פְּשַׁט אוּן אַ צְוֵוייטֶער הָאט מֶער לִיבּ דְרוּשִׁים אוּן פִּלְפּוּלִים, אֵיינֶער הָאט לִיבּ דְרוּשׁ אוּן אַ צְוֵוייטֶער וִויל מְחַדֵשׁ זַיין אֵייגֶענֶע חִידוּשִׁים, סְ׳דָאךְ דָא אַזוֹיפִיל חֲלָקִים אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אַז יֶעדֶער אֵיינֶער קֶען זִיךְ טְרֶעפְן זַיין וִוינְקְל וָואס עֶר הָאט לִיבּ אוּן זִיךְ מְחַיֶה זַיין דֶערְמִיט, עֶר קֶען שְׁפִּירְן אִין דִי תּוֹרָה גֶעוַואלְדִיגֶע גֶעשְׁמַאקֶע טַעֲמִים״.

דֶער חָפֵץ חַיִים זי״ע הָאט וִוידֶער גֶעקוּשְׁט דִי פִינְגֶער מִיט גֶעשְׁמַאק אוּן לִיבְּשַׁאפְט אוּן וַוייטֶער מַמְשִׁיךְ גֶעוֶוען, ״תּוֹרָה תּוֹרָה! וָואסֶערֶע גֶעשְׁמַאקֶע

טַעֲמִים אִיז דָא דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה! מֶען קֶען דָאךְ שְׁפִּירְן אִין דִי תּוֹרָה אַלֶע טַעֲמִים פוּן דִי וֶועלְט! ווידֶער זֶענֶען אָבֶער דָא מֶענְטְשְׁן, אוּן אוֹיךְ בָּחוּרִים אִין יְשִׁיבָה, וֶועלְכֶע דְרֵייעֶן זִיךְ אַרוּם פּוּסְט אוּן לֵיידִיג, זֵיי פַּארְבְּרֶענְגֶען דִי צַייט מִיט נַארִישְׁקֵייטְן, וויפִיל מְ׳זָאל זֵיי זָאגְן אַז דִי תּוֹרָה אִיז זִיס אוּן גֶעשְׁמַאק, שְׁפִּירְן זֵיי אָבֶער נִישְׁט דֶעם גֶעשְׁמַאקְן טַעַם אִין דֶעם״...

רֶבִּי שִׁמְעוֹן הָאט שׂוֹין גוּט פַארְשְׁטַאנֶען דֶעם עֶנְטְפֶער צוּ זַיין פְּרַאגֶע, וֶוער עֶס הָאט נִישְׁט גֶעהַאט קַיין שֵׂכֶל צוּ אוֹיסְוֶועלְן אַ גוּטֶע טַעַם וָואס עֶר ווִיל פִילְן אִין דִי מָן, הָאט טַאקֶע נִישְׁט גֶעשְׁפִּירְט קַיין שׁוּם טַעַם דֶערִין, אוּן דִי זֶעלְבֶּע אִיז מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוֹיב אֵיינֶער ווִיל נִישְׁט שְׁפִּירְן קַיין טַעַם, שְׁפִּירְט עֶר טַאקֶע גָארְנִישְׁט, אוּן עֶר פַארְפַּאסְט

אַזוֹיפִיל גוּטֶע זַאכְן מִיט וָואס עֶר וָואלְט זִיךְ וֶועט גֶעקֶענְט בַּאלֶעקְן דִי פִינְגֶער, אֵיינֶער וָואס הָאט אָבֶער דֶעם קָאפּ אוֹיפְ׳ן פְּלַאץ, וֶועט אָנְהוֹיבְּן לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן דַאן וֶועט עֶר שׁוֹין שְׁפִּירְן דֶעם גֶעשְׁמַאקְן טַעַם אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

אוּן דָאס אִיז וָואס חֲזַ״ל זָאגְן (מְכִילְתָּא, בְּשַׁלַּח) ״לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה אֶלָּא לְאוֹכְלֵי הַמָּן״, דִי תּוֹרָה אִיז נִישְׁט גֶעגֶעבְּן גֶעוָוארְן נָאר פַאר דִי וָואס הָאבְּן גֶעגֶעסְן דֶעם מָן. וֶוען אַ אִיד אִיז זוֹכֶה צוּ לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, קֶען עֶר שְׁפִּירְן אִין דֶעם אַלֶע גוּטֶע טַעַם, פּוּנְקְט וִוי בַּיי דִי מָן.

אַ אִיד קֶען טְרַאכְטְן צוּ זִיךְ, ״נֶע, דָאס אִיז נִישְׁט גֶעמַאכְט פַאר מִיר, אִיךְ אַרְבֶּעט שְׁוֶוער אוּן אִיךְ הָאבּ נִישְׁט קַיין צַייט צוּ לֶערְנֶען, אִיךְ הָאבּ נִישְׁט קַיין גוּטֶע קָאפּ אוּן אִיךְ פַארְשְׁטֵיי נִישְׁט קַיין לֶערְנֶען,

אִיךְ בִּין אַן אוּמְגֶעדוּלְדִיגֶער מֶענְטְשׁ און אִיךְ הָאבּ נִישְׁט קַיין גֶעדוּלְד זִיךְ צוּ זֶעצְן לֶערְנֶען, אִיךְ גֶעדֶענְק סַיי וִוי נִישְׁט וָואס אִיךְ לֶערְן, אִיךְ וֶועל קֵיינְמָאל נִישְׁט שְׁפִּירְן אַ זִיסְקֵייט אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה", און אַזוֹי ווַייטֶער הָאט יֶעדֶער מֶענְטְשׁ זַיינֶע אֵייגְנְאַרְטִיגֶע תֵּירוּצִים פַארְוָואס דִי תּוֹרָה אִיז נִישְׁט גֶעמַאכְט פַאר אִים. דֶער אֶמֶת אִיז אָבֶער אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעגֶעבְּן דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה פַאר יֶעדְן אִיד אָן אוֹיסְנַאם, און יֶעדֶער אִיד הָאט אַ וֶועג וִוי אַזוֹי עֶר קֶען אוֹיךְ הָאבְּן אַ שַׁייְכוּת מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, יֶעדֶער אִיד קֶען זוֹכֶה זַיין צוּ שְׁפִּירְן דֶעם גֶעשְׁמַאקְן זִיסְן טַעַם פוּן דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, און דָאס וֶועט אִים גֶעבְּן אַ טַעַם און סִפּוּק אִין זַיין לֶעבְּן.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אוּנְז גֶעגֶעבְּן אַ "סֵדֶר דֶרֶךְ הַלִּימּוּד" (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן ע"ו), אַ וֶועג וִוי אַזוֹי

יֶעדֶער אִיד קֶען זוֹכֶה זַיין צוּ לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה; אַז מְ׳קֶען זָאגְן דִי וֶוערְטֶער פוּן תּוֹרָה אֲפִילוּ מְ׳פַארְשְׁטֵייט נִישְׁט וָואס מְ׳זָאגְט, אוּן אֲפִילוּ מְ׳גֶעדֶענְקְט נִישְׁט וָואס מְ׳לֶערְנְט. אוֹיף דֶעם וֶועג קֶען יֶעדֶער אִיד לֶערְנֶען, אֲפִילוּ מְ׳הָאט אַ שְׁוַואכֶע קָאפּ, אֲפִילוּ וֶוען מְ׳הָאט נִישְׁט קַיין גֶעדוּלְד, אֲפִילוּ וֶוען מְ׳הָאט נִישְׁט קַיין גֶעהֶערִיגֶע חַבְרוּתָא אוּן מַגִּיד שִׁיעוּר, אוּן אֲפִילוּ וֶוען מְ׳הָאט נִישְׁט גֶענוּג צַייט; מְ׳דַארְף בְּלוֹיז עֶפֶענֶען אַ חוּמָשׁ, אַ מִשְׁנַיוֹת, אַ גְמָרָא, אַ מֶדְרָשׁ, אַ שֻׁלְחָן עָרוּךְ, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער אַלֶע חֲלָקִים פוּן דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן אָנְהוֹיבְּן זָאגְן דִי הֵיילִיגֶע וֶוערְטֶער; מִיט דֶעם הָאט מֶען דִי מִצְוָה פוּן לִימוּד הַתּוֹרָה, אוּן דָאס הֵיילִיגְט אוּן רֵיינִיגְט דֶעם מֶענְטְשׁ אוּן דֶערְנֶענְטֶערְט אִים צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

דָאס קֶען יֶעדֶער אִיד בַּאוַוייזְן, כָאטְשׁ אַפָּאר שׁוּרוֹת תּוֹרָה יֶעדְן טָאג. דֶער רֶבִּי הָאט אַמָאל פָּארְגֶעהַאלְטְן אַ אִיד פַאְרוָואס עֶר לֶערְנְט נִישְׁט (לִיקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפ"ד), הָאט דֶער אִיד זִיךְ פַארְעֶנְטְפֶערְט אַז עֶר הָאט נִישְׁט קַיין צַייט צוּ לֶערְנֶען וַוייל עֶר אִיז זֵייעֶר פַארְנוּמֶען מִיט זַיינֶע גֶעשֶׁעפְטְן. הָאט אִים דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט אַז פוּן דֶעסְט וֶועגְן דַארְף עֶר פְּרוּבִּירְן אַרָאפּ צוּ גַנְבְ׳עֶנֶען אַבִּיסְל צַייט צוּ לֶערְנֶען. אוּן דֶער רֶבִּי הָאט מִיט דֶעם אוֹיסְגֶעטַייטְשְׁט דָאס וָואס חֲזַ"ל זָאגְן (שַׁבָּת ל"א.) אַז מֶען פְרֶעגְט דֶעם מֶענְטְשׁ אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט, "קָבַעְתָּ עִתִּים לַתּוֹרָה?", בְּפַשְׁטוּת מֵיינְט עֶס אַז מֶען פְרֶעגְט דֶעם מֶענְטְשׁ אוֹיב עֶר הָאט בַּאשְׁטִימְט יֶעדְן טָאג אַ צַייט צוּ לֶערְנֶען, אָבֶער דָאס וָוארְט "קֶבַע" קֶען אוֹיךְ מֵיינֶען גַנְבְ׳עֶנֶען, אַזוֹי וִוי דֶער פָּסוּק זָאגְט (מִשְׁלֵי כ"ב, כ"ג) "וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ". דָאס מֵיינְט צוּ זָאגְן

אַז מֶען פְרֶעגְט דֶעם מֶענְטְשׁ אוֹיבּ עֶר הָאט אַרָאפְּגֶע׳גַנְבְ׳ט עֶפֶּעס צַייט צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה.

וֶוען אַ אִיד הֶערְט זִיךְּ צוּ צוּ דִי הֵיילִיגֶע עֵצוֹת פוּן רֶבִּי׳ן, עֶר וֵוייסְט דָאךְ בַּיי זִיךְ וִוי אַזוֹי זַיינֶע טֶעג אוּן יָארְן לוֹיפְן דוּרְךְ מִיט גָארְנִישְׁט, עֶר וֵוייסְט בַּיי זִיךְ וִויפִיל צַייט עֶר פַארְבְּרֶענְגְט אוּן וִוי וֵויינִיג עֶר אִיז אָנְגֶעבִּינְדֶען אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן עֶר נֶעמְט דֶעם ״סֵדֶר דֶרֶךְ הַלִימוּד״ פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן, עֶר נֶעמְט זִיךְ פָאר אַז יֶעדְן טָאג וֶועט עֶר עֶפֶענֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן זָאגְן דִי וֶוערְטֶער פוּן תּוֹרָה, דַאן קֶען עֶר זִיךְ אֶמֶת׳דִיג פְרֵייעֶן אוּן טַאנְצְן מִיט דִי תּוֹרָה, וַוייל עֶר וֵוייסְט שׁוֹין אַ וֶועג וִוי אַזוֹי עֶר וֶועט אוֹיסְנוּצְן דִי קוּמֶענְדִיגֶע יָאר וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, אוּן זַיין מְקוּשָׁר מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כ"א, וְחֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳) אַז סְ'אִיז דָא "אוֹרוֹת פְּנִימִיִּים" – אִינֶעוֵוינִיגְסְטֶע אוֹרוֹת, אוּן סְ'דָא "אוֹרוֹת מַקִּיפִים" – אוֹרוֹת וָואס נֶעמֶען אַרוּם דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן אִינְדְרוֹיסְן. דָאס מֵיינְט אַז סְ'אִיז דָא זַאכְן וָואס אַ מֶענְטְשׁ קֶען אַרַיינְנֶעמֶען בַּיי זִיךְ אִין מֹחַ, עֶר קֶען עֶס פַארְשְׁטֵיין, עֶס גֵייט אִים אַרַיין אִין קָאפּ אַז סְ'אִיז מֶעגְלִיךְ פַאר אִים צוּ טוּן אַזַא זַאךְ, עֶר פַארְשְׁטֵייט מִיט זַיין מֹחַ אַז אַזוֹיפִיל אוּן אַזוֹיפִיל אִיז מֶעגְלִיךְ פַאר אִים צוּ דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן לֶערְנֶען זַיין תּוֹרָה; וְוידֶער אִיז אָבֶער דָא זַאכְן וָואס נֶעמֶען נָאר אַרוּם דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן אִינְדְרוֹיסְן, עֶס דְרֵייט זִיךְ פוּן אִינְדְרוֹיסְן אַרוּם זַיין קָאפּ, עֶס גֵייט אִים אָבֶער נִישְׁט אַרַיין אִין קָאפּ אַז עֶר קֶען אֲפִילוּ זוֹכֶה זַיין צוּ אַזֶעלְכֶע גְרוֹיסֶע זַאכְן, צוּ זַיין אַזוֹי שְׁטַארְק נָאנְט

צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, צוּ שְׁפִּירְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן מִיט אַזַא שְׁטַארְקֵייט.

דִי אַרְבֶּעט פוּן אַ אִיד אִיז אַז עֶר זָאל אַלֶעמָאל פְּרוּבִּירְן אַרַיינְבְּרֶענְגֶען דִי אוֹרוֹת וָואס דְרֵייעֶן זִיךְ אַרוּם אִים, דִי "אוֹרוֹת הַמַקִיפִים", דָאס זָאל עֶר אַרַיינְבְּרֶענְגֶען צוּ זִיךְ אִין מֹחַ, אַז עֶר זָאל אָנְהוֹיבְּן פַארְשְׁטֵיין אַז עֶר קֶען יָא זַיין מֶער וואוֹיל אוּן עֶרְלִיךְ, עֶר קֶען יָא וֶוערְן מֶער נֶענְטֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, מֶער פוּן וִויפִיל עֶר אִיז יֶעצְט, אוּן וֶוען דֶער אִיד אִיז שׁוֹין זוֹכֶה דָאס צוּ בַּאוַוייזְן, עֶר רוּקְט זִיךְ אַרוֹיף אַ שְׁטַאפְּל הֶעכֶער, דַאן אִיז דָא אַ פְּרִישֶׁער "אוֹר הַמַקִיף", סְ'אִיז דָא נָאךְ אַן הֶעכֶערֶע שְׁטַאפְּל צוּ וָואס עֶר קֶען וֶוען צוּקוּמֶען, אָבֶּער דֶערְוַוייל לִיגְט עֶס נָאכְנִישְׁט אִין זַיין מֹחַ אַז עֶר קֶען טַאקֶע זוֹכֶה זַיין צוּ דֶעם, אוּן דַאן דַארְף עֶר וִוידֶער אַרְבֶּעטְן אוּן

אַסאַך רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אַסאַך זִיך דֶערְנֶענְטֶערְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בִּיז וֶוען עֶר בְּרֶענְגְט דָאס אוֹיך אַרַיין אִין זִיך. אוּן אַזוֹי גֵייט עֶס וַוייטֶער אוּן וַוייטֶער, הֶעכֶער אוּן הֶעכֶער, אָן קַיין סוֹף אוּן גְרֶענִיץ.

דָאס אִיז דֶער עִנְיָן וָואס מְ'דְרֵייט זִיך שִׂמְחַת תּוֹרָה אַרוּם דִי בִּימָה אֵיינְמָאל אוּן נָאכְאַמָאל. מִיר הַאלְטְן יֶעצְט בַּיים סוֹף פוּן דִי הֵיילִיגֶע טֶעג, מִיר הָאבְּן אָפְּגֶערָאכְטְן אַ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִיר הָאבְּן גֶעפַּאסְט אוּן גֶעדַאוֶוענְט אוּם יוֹם כִּיפּוּר, מִיר זֶענֶען גֶעזִיצְן אִין דִי סוּכָּה אוּן גֶעשָׁאקֲלְט ד' מִינִים, יֶעדֶער אִיד אִיז זִיכֶער גֶעוָוארְן נֶענְטֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִין דִי טֶעג, יֶעדֶער אִיד הָאט אַ הֵיילִיגֶע נְשָׁמָה וָואס וִויל זַיין וואוֹיל אוּן עֶרְלִיך אוּן נָאנְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, יֶעדֶער אִיד הָאט זִיך זִיכֶער פָּארְגֶענוּמֶען גוּטֶע זַאכְן בְּמֶשֶׁך

דִי טֶעג אַז עֶר וִויל שׁוֹין אָפְּלָאזְן זַיינֶע שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים און וֶוערְן אַן אֱמֶת׳עֶר עֶרְלִיכֶער אִיד; דֶער פְּרָאבְּלֶעם אִיז נָאר אַז סְ׳גֵייט נִישְׁט אַרַיין אִין אוּנְזֶער מֹחַ אַז מִיר קֶענֶען דָאס טַאקֶע בַּאוַוייזְן און אוֹיסְפִירְן, מִיר שְׁפִּירְן אַז מִיר זֶענֶען אַזוֹי שְׁטַארְק צוּגֶעבִּינְדֶען צוּ אוּנְזֶערֶע שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן, און מִיר קֶענֶען נִישְׁט בַּאגְרֵייפְן וִוי אַזוֹי מִיר קֶענֶען זִיךְ אַרוֹיסְדֶערְזֶען דֶערְפוּן.

דֶערְפַאר טַאנְצְט מֶען אַרוּם און אַרוּם דִי בִּימָה, דָאס וַוייזְט אוֹיף דִי אַלֶע גוּטֶע זַאכְן וָואס דְרֵייעֶן זִיךְ אַרוּם אוּנְזֶער מֹחַ און עֶס גֵייט נִישְׁט אַרַיין אִינֶעוֵוייניג, אַז מִיר זָאלְן אָנְהוֹיבְּן אַרְבֶּעטְן אוֹיף דֶעם אַז מִיר זָאלְן דָאס יָא גוּט אַרַיינְנֶעמֶען אִין קָאפּ, מִיר זָאלְן אָנְהוֹיבְּן פַארְשְׁטֵיין אַז מִיר קֶענֶען אוֹיךְ מַצְלִיחַ זַיין. מִיט אַ שְׁטַארְקֶע ווילְן און חֵשֶׁק קֶען

יֶעדֶער אִיד אָנְקוּמֶען צוּ דִי גְרֶעסְטֶע זַאכְן, יֶעדֶער אִיד - נִישְׁט קַיין חִילוּק וְוי אַזוֹי עֶר זֶעט נָאר אוֹיס אוּן וְוי אַזוֹי עֶר פִירְט זִיךְ אוֹיף - קֶען וֶוערְן אַן אֱמֶת׳עֶר עֶרְלִיכֶער אִיד אוּן אַ גְרוֹיסֶער צַדִיק, עֶר דַארְף נָאר עֶפֶענֶען זַיין מוֹיל אוּן אָנְהוֹיבְן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף זַיין אֵייגֶענֶע שְׂפְּרַאךְ, דֶערְצֵיילְן פַארְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֶעס וָואס לִיגְט אִים אוֹיפְ׳ן הַארְץ, אוּן פוּן דִי אַנְדֶערֶע זַייט דַארְף עֶר אָנְהוֹיבְן צוּ לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה יֶעדְן טָאג, דָאס וַואשְׁט אָפּ דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן אַלֶע שְׁמוּץ, אוּן דָאס דֶערְנֶענְטֶערְט אִים צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן יֶעדֶער אִיד קֶען זוֹכֶה זַיין צוּ דֶעם אוֹיף אַ גְרִינְגֶע וֶועג.

ה.

מְ׳מִישְׁט אַרִיבֶּער צוּ אַ נֵייעֶם בְּלֶעטְל

דֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ״ן, סִימָן כ״ו) אַז בַּיי דִי וֶועלְט אִיז שִׁכְחָה אַ פְּרָאבְּלֶעם, מֶענְטְשְׁן רֶעדְן זִיךְ אָפּ אַז זֵיי פַארְגֶעסְן זַאכְן אוּן זֵיי הָאבְּן צַעַר פוּן דֶעם. אָבֶּער – הָאט דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט – בַּיי מִיר הָאט שִׁכְחָה אַ גְרוֹיסֶע מַעְלָה, וֶוען נִישְׁט דֶעם וָואס אַ מֶענְטְשׁ פַארְגֶעסְט, וָואלְט עֶר קֵיינְמָאל נִישְׁט גֶעקֶענְט דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, עֶר וָואלְט אַלֶעמָאל גֶעדֶענְקְט אַלֶע זַיינֶע שְׁוֶועריקֵייטְן וָואס זֶענֶען אוֹיף אִים אַרִיבֶּער, אוּן דָאס וָואלְט אִים זֵייעֶר גֶעשְׁטֶערְט אִין לֶעבְן, אַזוֹי וִוי אָבֶּער אַ מֶענְטְשׁ פַארְגֶעסְט, קֶען עֶר אַלֶעמָאל אָנְהוֹיבְּן פוּן נֵיי, עֶר קֶען פַארְגֶעסְן אַלֶעס וָואס עֶר הָאט גֶעטוּן בִּיז יֶעצְט, אוּן אֵייבִּיג אָנְהוֹיבְּן פוּן פְּרִישׁ.

סְפֶּעצִיעֶל וֶוען עֶס קוּמְט צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה, אוּן אַ אִיד קֶען הָאבְּן חֲלִישׁוּת הַדַעַת אַז עֶר פַארְגֶעסְט אַלֶעס וָואס עֶר לֶערְנְט, בְּרֶענְגְט דֶער רֶבִּי דֶעם מֶדְרָשׁ (וַיִקְרָא רַבָּה י״ט, ב׳) אַ מָשָׁל צוּ אֵיינֶעם וָואס הָאט גֶעדוּנְגֶען אַרְבֵּייטֶער אַז זֵיי זָאלְן אִים אָנְפִילְן פֶּעסֶער, דִי פֶּעסֶער זֶענֶען אָבֶער גֶעוֶוען גֶעלֶעכֶערְט אוּן וָואס מְ׳הָאט אַרַיינְגֶעגָאסְן דָארְט אִיז גְלַייךְ אַרוֹיסְגֶערִינֶען, הָאבְּן דִי נַארִישֶׁע אַרְבֵּייטֶער גֶעטְרַאכְט צוּ זִיךְ אַז אוֹיב גִיסְט זִיךְ סֵיי וִוי אוֹיס אַלֶעס וָואס מְ׳לֵייגְט דָארְט אַרַיין, אִיז דָאךְ אַ שָׁאד אוֹיף דִי אַרְבֶּעט; ווִידֶער דִי קְלוּגֶע אַרְבֵּייטֶער הָאבְּן גֶעזָאגְט, ״וָואס גֵייט אוּנְז דֶען אָן אַז סְ׳גִיסְט זִיךְ אוֹיס? מִיר בַּאקוּמֶען דָאךְ בַּאצָאלְט אוֹיף יֶעדְן טָאג וָואס מִיר אַרְבֶּעטְן, מִיר וֶועלְן בַּאקוּמֶען אוּנְזֶער שְׂכַר אֲפִילוּ וֶוען עֶס בְּלַייבְּט גָארְנִישְׁט אִינֶעם פַּאס. דִי זֶעלְבֶּע אִיז מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אֲפִילוּ וֶוען אַ

מֶענְטְשׁ פַארְגֶעסְט אַלֶעס וָואס עֶר לֶערְנְט, וֶועט עֶר אָבֶער בַּאקוּמֶען אַסַאךְ שְׂכַר פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף יֶעדֶע וָוארְט תּוֹרָה וָואס עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ לֶערְנֶען אוֹיף דִי וֶועלְט. דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט סְפֶּעצִיעֶל אַזוֹי גֶעמַאכְט אַז מְ׳זָאל פַארְגֶעסְן דָאס לֶערְנֶען, כְּדֵי מְ׳זָאל אַלְץ הָאבְן אַ פְרִישֶׁע חֵשֶׁק אוּן גֶעשְׁמַאק אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה (קֹהֶלֶת רַבָּה א׳, ל״ד).

דֶערְפַאר אִיז יֶעצְט דִי צַייט צוּ פַארְגֶעסְן אַלֶעס וָואס מְ׳הָאט גֶעטוּן בִּיז יֶעצְט, אוּן אָנְהוֹיבְּן יֶעצְט מִיט אַ פְרִישְׁקֵייט צוּ לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה. דִי תּוֹרָה עֶנְדִיגְט זִיךְ מִיט דִי וֶוערְטֶער (דְבָרִים ל״ד, י״ב) ״לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל״, זָאגְט אוֹיף רַשִׁ״י אַז משֶׁה רַבֵּינוּ הָאט צֶעבְּרָאכְן דִי לוּחוֹת, וָואס דָאס הָאט גֶעמַאכְט אַז מְ׳זָאל פַארְגֶעסְן דָאס לֶערְנֶען (עַיֵין בְּרָכוֹת ח׳:), אוּן גְלַייךְ הוֹיבְּט מֶען נָאכְאַמָאל פוּן אָנְהוֹיב צוּ לֶערְנֶען

בְּרֵאשִׁית. דַוְקָא דוּרְךְ דֶעם וָואס אַ אִיד פַארְגֶעסְט אַלֶעס וָואס אִיז גֶעוֶוען בִּיז יֶעצְט, הָאט עֶר דִי כֹּחַ אָנְצוּהוֹיבְּן נָאכְאַמָאל פוּן פְרִישׁ. אַ אִיד דַארְף שְׁטֶענְדִיג מַאכְן אַ נַייעֶ הַתְחָלָה, פַארְגֶעסְן אַלֶעס וָואס עֶר אִיז דוּרְךְ בִּיז יֶעצְט אוּן אָנְהוֹיבְּן נָאכְאַמָאל מִיט אַ פְרִישְׁקֵייט, אַזוֹי וִוי עֶר וָואלְט יֶעצְט גֶעבּוֹירְן גֶעוָוארְן, אוּן עֶר הוֹיבְּט יֶעצְט אָן צוּם עֶרְשְׁטְן מָאל דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

מֶען פִירְט זִיךְ אוּם שִׂמְחַת תּוֹרָה אַז וֶוען מֶען הוֹיבְּט אוֹיף דִי סֵפֶר תּוֹרָה בַּיי הַגְבָּהָה הוֹיבְּט מֶען עֶס אוֹיף דִי פַארְקֶערְטֶע זַייט, דֶער וָואס הוֹיבְּט אוֹיף דִי סֵפֶר תּוֹרָה זֶעט נִישְׁט דִי אוֹתִיוֹת, עֶר זֶעט נָאר דִי לֵיידִיגֶע זַייט פוּן דִי פַּארְמֶעט. דָאס קוּמְט לֶערְנֶען דֶעם מֶענְטְשׁ אַז אֲפִילוּ עֶר הָאט שׁוֹין יֶעצְט גֶעעֶנְדִיגְט דִי תּוֹרָה, עֶר הָאט שׁוֹין אַלֶעס גֶעלֶערְנְט,

זָאל עֶר נִישְׁט זָאגְן אַז עֶר דַארְף שׁוֹין מֶער נִישְׁט לֶערְנֶען, נָאר מְ׳וַוייזְט אִים אַ לֵיידִיגֶע פַּארְמֶעט אַז עֶר הָאט נָאךְ אֲפִילוּ נִישְׁט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ לֶערְנֶען, עֶר דַארְף יֶעצְט נָאכְאַמָאל אָנְהוֹיבְּן מִיט אַ פְרִישְׁקֵייט. אֲפִילוּ אַ מֶענְטְשׁ זֶעט זִיךְ ווִי אַ לֵיידִיג שְׁטִיקְל פַּארְמֶעט, עֶר הָאט מַמָשׁ גָארְנִישְׁט קַיין תּוֹרָה אִין זִיךְ, קֶען עֶר אוֹיךְ אָנְהוֹיבְּן פוּן יֶעצְט, אַזוֹי ווִי אַ קְלֵיין קִינְד וָואס אִיז יֶעצְט גֶעבּוֹירְן גֶעוָוארְן אוּן הוֹיבְּט יֶעצְט אָן זַיין לֶעבְּן מִיט גָאר אַ נֵייעֶם גֶעשְׁמַאקְן חֵשֶׁק.

ו.

מְ׳הַאנְדְלְט זִיךְ אַיין פַּרְנָסָה פַאר דִי גַאנְצֶע יָאר

עֶס אִיז מְקוּבָּל פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן אַז אוּם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת טֵיילְט מֶען פוּן הִימְל פַּרְנָסָה פַאר יֶעדְן אֵיינֶעם פַאר דִי גַאנְצֶע יָאר. אוּם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת זָאגְט

מֶען דִי ״תְּפִלַּת גֶּשֶׁם״, מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן פַאר רֶעגְן, אוּן דָאס אִיז דִי זֶעלְבֶּע וִוי פַּרְנָסָה (תַּעֲנִית ג׳:), וַוייל אַלֶע גֶעבְּרוֹיכְן פוּנֶעם מֶענְטְשׁ וַואקְסְן דוּרְךְ דִי רֶעגְן. דֶערְפַאר אִיז גוּט אוֹיסְצוּנוּצְן דִי סְפֶּעצִיעֶלֶע עֵת רָצוֹן אוּן זִיךְ אוֹיסְבֶּעטְן פַּרְנָסָה מִיט גְרוֹיס שֶׁפַע פַאר דִי גַאנְצֶע יָאר.

דֶער אֱמֶת אִיז אָבֶּער אַז וֶוען מְ׳בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף פַּרְנָסָה, אִיז דָאס פַּאקְטִישׁ אַ תְּפִלָּה אַז מְ׳זָאל נִישְׁט וֶוערְן אִין כַּעַס, אַז מְ׳זָאל זִיךְ נִישְׁט אוֹיפְרֶעגְן. דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״ח) אַז פַּרְנָסָה וֶוענְדְט זִיךְ אִין וִויפִיל מְ׳הִיט זִיךְ אָפּ נִישְׁט צוּ וֶוערְן אִין כַּעַס. אֵיידֶער מְ׳וִויל שִׁיקְן פַאר אַ מֶענְטְשׁ פַּרְנָסָה פוּן הִימְל, פְּרוּבִּירְט מֶען אִים קוֹדֶם אוֹיס מִיט אַ נִסָּיוֹן פוּן כַּעַס, מְ׳שִׁיקְט אִים אוּנְטֶער עֶפֶּעס אַ זַאךְ וָואס קֶען אִים גוּט אוֹיפְרֶעגְן,

און אויב דֶער מֶענְטְש פַאלְט דורְךְ און עֶר רֶעגְט זִיךְ אוֹיף, דַאן פַארְלִירְט עֶר דִי פַּרְנָסָה, ווִי דֶער פָּסוּק זָאגְט (אִיוֹב י"ח, ד') "טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ", וֶוען דֶער מֶענְטְש הַאלְט אָבֶער קָאפּ, עֶר הַאלְט זִיךְ אַיין און רֶעגְט זִיךְ נִישְׁט אוֹיף, דַאן בַּאקוּמְט עֶר אַ גְרוֹיסֶע שֶׁפַע פוּן פַּרְנָסָה.

דֶערְפַאר דַארְף מֶען בֶּעטְן אַלֶעמָאל דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, און סְפֶּעצִיעֶל אִין דִי עֵת רָצוֹן פוּן שְׁמִינִי עֲצֶרֶת, אַז מְ'זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ זַיין אַ רוּאִיגֶער און גֶעלַאסֶענֶער מֶענְטְש, מְ'זָאל זִיךְ קֵיינְמָאל נִישְׁט אוֹיפְרֶעגְן, און אַזוֹי וֶועט מֶען שׁוֹין אוֹיטָאמַאטִישׁ זוֹכֶה זַיין אוֹיךְ צוּ פַּרְנָסָה בְּרֶיוַח.

מְ'דַארְף אָבֶער אוֹיךְ גֶעדֶענְקֶען וָואס דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"ט) אַז פַּרְנָסָה קוּמְט פַאר אַ מֶענְטְש נָאר אִין זְכוּת פוּן זַיין וַוייבּ. און

בֶּאֱמֶת גֵייט דָאס אִינְאֵיינֶעם מִיט וָואס דֶער רֶבִּי זָאגְט אִין דִי פְרִיעֶרְדִיגֶע תּוֹרָה (שָׁם, סִימָן ס״ח) אַז דוּרְךְּ כַּעַס פַארְלִירְט מֶען דִי פַּרְנָסָה, וַוייל וֶוען אַ מֶענְטְשׁ אִיז אִינְדֶערְהֵיים מִיט זַיין וַוייבּ, קֶען עֶר אַסַאךְ מָאל הָאבְּן נִסְיוֹנוֹת צוּ וֶוערְן אוֹיפְגֶערֶעגְט, נִישְׁט אַלְץ אִיז דִי הוֹיז אַזוֹי צוּזַאמְגֶענוּמֶען וִוי עֶר הָאט גֶעוָואלְט, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער אִיז דָא גֶענוּג אוּן נָאךְ סִיבּוֹת וִוי דִי וַוייבּ קֶען בְּרֶענְגֶען דֶעם מֶענְטְשׁ צוּ וֶוערְן אוֹיפְגֶערֶעגְט.

וָואס טוּט אָבֶּער נִישְׁט אַ מֶענְטְשׁ פַאר פַּרְנָסָה? עֶס לוֹינְט זִיךְ אַיינְצוּהַאלְטְן אוּן קֵיינְמָאל נִישְׁט וֶוערְן אוֹיפְגֶערֶעגְט, סְפֶּעצִיעֶל אִינְדֶערְהֵיים אוֹיף דִי וַוייבּ, אוּן אַזוֹי וֶועט מֶען הָאבְּן פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע אָן קַיין פְּרָאבְּלֶעמֶען. אַדְּרַבָּה, אַ מֶענְטְשׁ דַארְף זִיךְ אָנְשְׁטְרֶענְגֶען מְכַבֵּד צוּ זַיין דִי וַוייבּ אוּן אִיר שֶׁעצְן

און אַרוֹיפְקוּקְן, און דָאס וֶועט אִים בְּרֶענְגֶען גְרוֹיס עַשִׁירוּת, אַזוֹי וִוי רָבָא הָאט אָנְגֶעזָאגְט פַאר דִי מֶענְטְשְׁן פוּן מְחוּזָא (בָּבָא מְצִיעָא נ״ט.), ״זַייט מְכַבֵּד אַייעֶרֶע וַוייבֶּער, וֶועט אִיר וֶוערְן רַייךְ״.

דֶערִיבֶּער, בִּשְׁעַת מְ׳זָאגְט דִי תְּפִלַּת גֶּשֶׁם, אִיז אַ גְרוֹיסֶער עֵת רָצוֹן צוּ מִתְפַּלֵל זַיין צוּ זַיין אַ רוּאִיגֶער מֶענְטְשׁ און קֵיינְמָאל זִיךְ נִישְׁט אוֹיפְרֶעגְן, צוּ מְכַבֵּד זַיין דִי וַוייבּ און אִיר נִישְׁט מְצַעֵר זַיין, און אוֹיף צוּ הָאבְּן פַּרְנָסָה גְרִינְגֶערְהֵייט מִיט גְרוֹיס שֶׁפַע פַאר דִי גַאנְצֶע יָאר.

דָאס וִויכְטִיגְסְטֶע פוּן אַלֶעם אִיז צוּ גֶעדֶענְקֶען אַז אַ מֶענְטְשׁ קֶען גָארְנִישְׁט אַלֵיין, וֶוען מְ׳קוּמְט צוּ דִי גֶעהוֹיבֶּענֶע טֶעג פוּן שְׁמִינִי עֲצֶרֶת און שִׂמְחַת תּוֹרָה, וֶוען יֶעדֶער אִיד וִויל זִיכֶער אוֹיסְנוּצְן דִי טֶעג אוֹיפְ׳ן בֶּעסְטְן אוֹפָן וָואס אִיז נָאר שַׁיָּיךְ, דַארְף מֶען נָאר

בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מְ׳זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ זַיין אֱמֶת׳דִיג פְרֵיילִיךְ, אַז מְ׳זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ טַאנְצְן אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אַז מְ׳זָאל זוֹכֶה זַיין זִיךְ פָאְרצוּנֶעמֶען גוּטֶע קַבָּלוֹת אִין דִי טֶעג, זִיךְ פָארְצוּנֶעמֶען צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה יֶעדְן טָאג פוּן יָאר, אַז מְ׳זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ פַארְגֶעסְן אַלֶעס וָואס סְ׳אִיז גֶעוֶוען בִּיז יֶעצְט אוּן אָנְהוֹיבְּן אַ נֵייעֶם יָאר צוּ לֶעבְּן מִיטְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן שְׁפִּירְן אַ גֶעשְׁמַאק אִין זַיין הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אוּן אַז מְ׳זָאל אַרוֹיסְבַּאקוּמֶען פוּן דִי טֶעג דָאס בֶּעסְטֶע אוּן שֶׁענְסְטֶע וָואס נָאר מֶעגְלִיךְ.

תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

מרדכי שאול יעקב בן צביה פערל נ"י
וזוגתו
מלכה רחל בת לאה נעמי תחי'

וילדיהם

נחמה אסתר, חנה פראדל, דבורה גיטל,

בלומא, נפתלי צבי, פייגא ליבא, ישראל יוסף, חיה שיינדל.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות לבם לטובה,
ויתברך מפי אל אליון בבני חיי ומזוני רוויחא, ויזכו
לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, אמן
כן יהי רצון.